

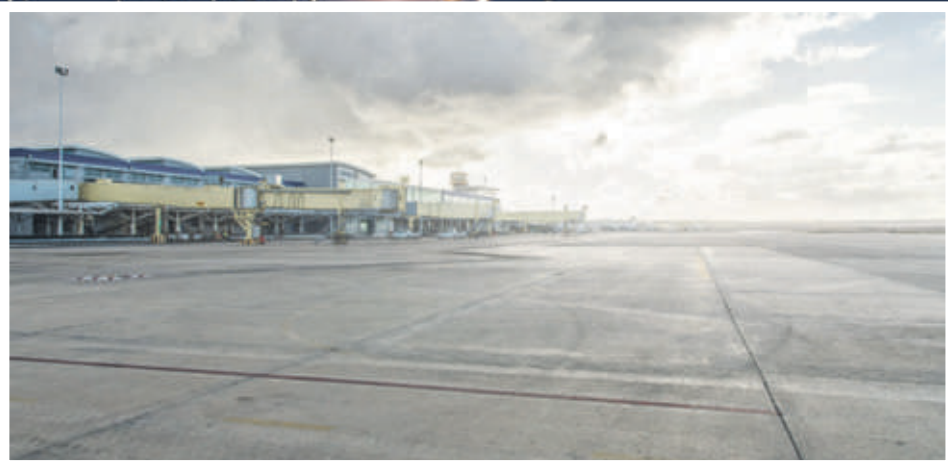
Antilliaans Dagblad

GRATIS SPECIAL van uitgeverij ABCOURANT www.antilliaansdagblad.com

DONDERDAG 31 DECEMBER 2020

DIT WAS 2020

HET ANTILLIAANS DAGBLAD WENST U EEN NIEUWSGIERIG 2021

Dare to go

profound{

in 2021.

HAPPY NEW YEAR.

MOVING FORWARD

Is there really any other way to face a new year? The past is behind us and a new day is ours for the taking, so let us move forward with optimism and an unrelenting drive to make each day matter.

Wishing you and yours a prosperous new year!

COLOFON

COÖRDINATIE

Kim Sambo

ADVERTENTIE

Vanessa Kross

Judary Salomé

EINDREDACTIE

Miranda van Boven

Gerrinda Hendriks

Caroline Slegtenhorst

REDACTIE

Gijs van den Heuvel

OPMAAK / DESIGN

Brigitte van der Winden

Thalsia Gijsbertha

UITGEVER

Michael Willemse

ABCourant NV

Scharlooweg 31

Postbus 725

Willemstad, Curaçao

Tel. 7472200

E-mail: redactie@antilliaansdagblad.com

 [ANTILLIAANS DAGBLAD.COM](http://antilliaansdagblad.com)

 [ANTILLIAANS DAGBLAD](https://www.facebook.com/antilliaansdagblad)

INHOUD	5 POLITIEK	11 / 12 / 13 STEUN, CHE en COHO	20 OVERLEDEN IN 2020	24 / 25 BONAIRE / BES
	7 / 8 / 9 CORONA- PANDEMIE	14 / 15 FOTO'S van 2020	21 / 22 / 23 ECONOMIE en FINANCIËN	26 ARUBA

Advertentie

Life is like a snowglobe,
often prettier after it's
been turned upside down.

Let the sun shine in 2021!

OX & WOLF
LEGAL PARTNERS

Advertentie

Laten we er een
schitterend
2021
van maken!

Wij blijven ons best doen om een schitterend 2021 te realiseren.
Onze grootste wens is een veilig, gezond en voorspoedig nieuwjaar!

466 1111 | mcb-bank.com | MCB Curaçao | customer.support@mcb-bank.com

MCB
MADURO & CURIEL'S BANK

Samen Vandaag en **Morgen**

Healthy New Year

Happy New Year from all of us at Kooyman BV,
along with our appreciation for your support in these unusual times.
Each year-end marks a new beginning and we are looking forward to
welcoming you back in our stores in 2021.

A Happy, Healthy & Fortunate New Year to
you and your loved ones.

Warmest Wishes, Kooyman BV.

KOORYMANBV.COM

KOORYMAN.CURACAO

KOORYMAN

THERE IS **ALWAYS** SOMETHING TO DO

Kabinetsformatie
Sint Maarten start

Het jaar 2020 start op Sint Maarten met verkiezingen. Waarnemend premier Silveria Jacobs (National Alliance) wordt als winnaar van de verkiezingen van 9 januari door gouverneur Eugene Holiday benoemd tot formateur nadat NA en United People's Party (UP) al snel een regeerakkoord sluiten. De gouverneur hoopt op een snelle formatie gezien de uitdagingen waarmee het land wordt geconfronteerd, waaronder de wederopbouw en de overheidsfinanciën.

Spanning in coalitie

Tussen de coalitiepartijen PAR en MAN op Curaçao lopen de spanningen eind januari op door een post op Facebook van Onderwijsminister Marilyn Alcalá-Wallé (PAR). Zij verweert zich tegen aantijgingen over haar integriteit met een steek onder water naar Steven Martina (MAN). Alcalá-Wallé wordt door de oppositie verweten dat zij nevenactiviteiten heeft voor een stichting en nv, die volgens haar slapend zijn. Ze zegt dat zij niet heeft gewerkt voor een verzekeringsbedrijf; geen aandelen heeft bij een verzekeringsbedrijf; en geen besluit heeft genomen in de Raad van Ministers om zichzelf te verrijken. Beschuldigingen die in 2019 leidden tot het tijdelijk aftreden van Martina. Die zaak werd na onderzoek door het OM geseponeerd.

Alcalá-Wallé stapt op

Op 27 januari stapt minister Alcalá-Wallé alsnog op. Aanleiding is dat het Openbaar Ministerie een strafrechtelijk onderzoek tegen haar begint wegens schending van de zogenoemde Screeningswet. „Daarna heeft Marilyn vrij snel - zoals verwacht wordt van de PAR en van een minister die integriteit hoog in het vaandel hebben staan - haar ontslag ingediend bij de gouverneur om zo de nodige ruimte te bieden aan het onderzoek dat nu plaats gaat vinden”, zegt premier Eugene Rhuggenaath, omringd door de ministers en Statenleden van de PAR. Hij neemt

zelf voorlopig de taken van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport over.

Kabinet Jacobs beëdigd

De formatie op Sint Maarten duurt een stuk langer dan gehoopt. Op 28 maart pas kan het kabinet Jacobs worden beëdigd door gouverneur Holiday. Naast de premier bestaat het kabinet van NA en UP uit Anna Richardson (Justitie), Ardwell Irion (Financiën), Rodolphe Samuel (Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Sport), Egbert Doran (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Milieu en Infrastructuur), Ludmila de Weever (Toerisme, Economische Zaken, Transport en Telecommunicatie), Richard Panneflek (Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid) en Rene Violenus als Gevolmachtigde minister in Den Haag.

Steven Martina terug als minister

Op 22 mei neemt Steven Martina (MAN) weer plaats in het kabinet-Rhuggenaath als minister van Economische Ontwikkeling. Het heeft veel langer geduurd dan verwacht sinds zijn aftreden in januari 2019 en het seponeren van het onderzoek tegen hem. Zijn tijdelijke vervanger Giselle Mc William keert terug naar de Staten.

Suzy Camelia-Römer verlaat kabinet

Met de terugkeer van Steven Martina als minister was de rust in het kabinet-Rhuggenaath teruggekeerd, maar in juli verliest de regering weer een minister. En bovendien een zetel in de Staten. Rennox Calmes (PIN) verlaat 18 juli zijn partij en gaat door als onafhankelijk Statenlid. Hierdoor heeft de PIN geen zetel meer en wordt minister Suzy Camelia-Römer (Gezondheid, Milieu en Natuur) gedwongen af te treden. Zita Jesus-Leito (VVRP) neemt de in de coronacrisis extra zware portefeuille van GMN erbij.

Calmes wekt nog even de indruk de coalitie te blijven steunen, maar loopt al snel over naar de oppositie. PAR en MAN hebben daardoor de kleinst moge-

Met nog enkele maanden te gaan tot de verkiezingen, wordt Steven Croes beëdigd als minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport. FOTO KABINET GOUVERNEUR

lijke meerderheid van elf zetels in de Staten. Door het overlijden van Statenvoorzitter William Millerson, die nog niet vervangen is, is het voorlopig zelfs 10-10.

Alcalá-Wallé keert PAR rug toe

Na haar aftreden is Marilyn Alcalá-Wallé de eerste kandidaat om in de Staten de plek in te nemen van de overleden Millerson. Het OM-onderzoek staat dat niet in de weg en ze is niet van plan een stap opzij te doen, ook al is het een regel in de PAR dat iemand naar wie een strafrechtelijk onderzoek loopt zijn functie ter beschikking stelt. Op 17 juli meldt deze krant dan ook dat ze die dag zal aantreden. Maar na het goedkeuren van haar geloofsbrieven komt Alcalá-Wallé te laat voor de eedaflegging bij de gouverneur. Op 21 juli maakt ze bekend de PAR te verlaten, omdat ze zich niet gesteund voelt sinds ze is afgetreden als minister. Ze ziet alsnog af van de Statenzetel, die nu wordt ingenomen door Shaheen Elhage.

Steven Croes minister van OWCS

Op 30 november wordt er alsnog een nieuwe minister van OWCS benoemd. Steven Croes is bereid om nog enkele maanden, tot de verkiezingen in maart, de portefeuille over te nemen van premier Rhuggenaath. Hij is de elfde Onderwijsminister sinds 2010. De jonge, ambitieuze en enthousiaste nieuwe bewindsman, die een financieel-economische achtergrond heeft, heeft een duidelijke visie en een drietal prioriteiten voor de post. Een nulmeting van het onderwijs; het renoveren van de schoolgebouwen; en het 'Teach Them Young'-concept waarbij kinderen van jongs af aan normen, waarden en discipline wordt aangeleerd. Zijn ervaring in de

financiële sector komt volgens hem van pas.

Statenleden verlaten MAN, PAR en PS

Met de verkiezingen in aantocht begint de Curaçaose politiek op een duiventil te lijken. In december verlaten verschillende Statenleden hun partijen. Fractie-leider Elsa Rozendal stapt op 16 december uit de MAN. Ze geeft haar zetel terug, die wordt ingenomen door Yves Schoop. Op 18 december maakt Jaime Córdoba

bekend Pueblo Soberano (PS) te verlaten. Het nog enige Statenlid van PS heeft sinds de oprichting een rol gespeeld in de partij van de vermoorde Helmin Wiels. Hij zegt bij de huidige partijtop niet meer de strijd te proberen die Soberano ooit uitdroeg. Diezelfde dag wordt bekend dat Jeser El Ayoubi niet meer op de lijst van de PAR wil staan bij de verkiezingen. Over Rozendal en El Ayoubi gaan de nodige geruchten dat zij op een andere lijst zullen gaan staan.

Op 24 juli daalt Suzy Camelia-Römer de trappen van het gouverneurspaleis af nadat ze haar ontslag heeft aangeboden. FOTO JEU OLIMPIO

In januari biedt minister Marilyn Alcalá-Wallé haar ontslag aan, omringd door partijgenoten. Enkele maanden later verlaat ze de PAR wegens gebrek aan steun. FOTO JEU OLIMPIO

✦ Celebrate New Year ✦
with a Coca-Cola ✦

✦ ✦ ✦
WHAT WE SHARE IS STRONGER

TASTE THE FEELING™

Voorbereid op
nieuw coronavirus

Het jaar 2020 gaat de geschiedenisboeken in als het jaar van de wereldwijde Covid-19-pandemie. ‘Curaçao alert voor coronavirus’, kopt het Antilliaans Dagblad op 23 januari op de voorpagina. Het is het eerste signaal van wat er komen gaat. Nadat het virus eind december in China is ontdekt, verzoekt de World Health Organization (WHO) alle landen dringend alert te zijn en de nodige voorbereidingen te treffen. Dat doet de G&Gz op Curaçao dan ook. „Was je handen regelmatig met zeep en zoek medische hulp”, aldus het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN). Symptomen zijn koorts, hoesten en kortademigheid. In ernstige gevallen kan besmetting leiden tot longontsteking, kunnen zich ernstige ademhalingsproblemen voordoen, kan nierfalen en zelfs de dood optreden, aldus GMN. Op dat moment zijn er alleen besmettingen in en rond Wuhan, en bij enkele mensen in andere landen die in China zijn geweest.

Een kleine week later laat de populaire cruisebestemming Sint Maarten weten voorbereid te zijn: „Sint Maarten is goed voorbereid om een mogelijke uitbraak aan te pakken, hoe onwaarschijnlijk het ook is”, staat in een verklaring van de Amerikaanse brancheorganisatie FCCA en Port Sint Maarten.

Vanuit Nederland komt het bericht dat er voorzorgsmaatregelen worden genomen voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Met name wordt in kaart gebracht wat de capaciteit in de ziekenhuizen is voor isolatie van patiënten. Het Outbreak Management Team (OMT) adviseert een meldingsplicht van vermoedelijke besmettingen en isolatie.

Besmettingen
buiten houden

In februari is het voor de eilan-

den vooral zaak om besmettingen met het nieuwe coronavirus, dat de medische aanduiding Sars-Cov-2 krijgt, buiten de deur te houden. Aruba zet enkele mensen die uit China aankomen veertien dagen in quarantaine. Het RIVM laat weten vooral alert te zijn op cruiseschepen, omdat die in Azië veel gevallen van de door het virus veroorzaakte ziekte Covid-19 opleveren. Tot eind februari is er op de eilanden nog geen besmetting geconstateerd. Epidemioloog Izzy Gerstenbluth zegt dat het virus alleen is over te dragen door mensen die ziekteverschijnselen hebben. Dat het eerste geval van Covid-19 zich vroeg of laat aandient, is zo goed als zeker, zegt hij ook. Medewerkers in de gezondheidszorg en toerisme zijn getraind, krijgen instructies en worden op de hoogte gebracht van de laatste ontwikkelingen. Insteek is om iemand die mogelijk besmet is met het virus zo vroeg mogelijk te traceren en te behandelen.

Eerste besmettingen,
festivals afgelast

Begin maart is het dan toch zover. Op Sint Maarten wordt een Frans echtpaar op de luchthaven uit de rij gehaald op verdenking van corona. Ook hun zoon, bij wie ze op bezoek waren in Saint Barths, wordt positief getest. Ze worden geïsoleerd. Een week later worden op Curaçao de eerste zieken gerapporteerd. Het zijn vijf mensen aan boord van cruiseschip MS Braemar. Als de uitlagen van de testen bekend worden is het schip alweer weg. Door de ontwikkelingen worden twee grote festivals op Curaçao, het filmfestival CIFFR en het Curaçao BlueSeas Festival, afgelast.

Luchtruim gesloten,
hamsteren, scholen dicht

Op 13 maart wordt het luchtruim van Curaçao gesloten voor vluchten uit Nederland en de

Als op Curaçao een lockdown wordt afgekondigd zijn de winkelstraten uitgestorven.

FOTO ANTILLIAANS DAGBLAD

Verenigde Staten. „Better safe than sorry”, is het motto van Gezondheidsminister Suzy Camelia-Römer. Premier Eugene Rhuggenaath roept een ‘staat van crisis’ uit. Na de officiële bevestiging van het eerste geval van het coronavirus op Curaçao, een 69-jarige Nederlandse toerist, ontstaat een run op de supermarkten om te hamsteren. Sint Maarten sluit de grenzen voor de meeste inkomende reizigers, behalve voor de eigen inwoners. Ook op Aruba worden de eerste vier besmettingen geconstateerd en worden 125 mensen in quarantaine geplaatst. De scholen gaan tot eind maart dicht.

Curaçao op slot,
avondklok Aruba

Op 16 maart worden op Curaçao verregaande maatregelen afgekondigd. Handen wassen, thuiswerken, afstand houden, sociale contacten vermijden en geen handen schudden. Social distancing wordt ingevoerd, op Curaçao is dat twee meter. Alle vluchten worden nu geannuleerd. Alleen ingezetenen mogen nog naar Curaçao terugkeren, maar moeten in quarantaine. De horeca gaat dicht, sportwedstrijden, kerkdiensten en culturele evenementen worden verboden. De eerste patiënt op Curaçao, de Nederlandse toerist, overlijdt. Er zijn alleen geïmporteerde gevallen, maar Gerstenbluth roept op de teugels niet te laten vieren. „We zien dat veel mensen meewerken en dat er weinig beweging is op straat. Dat moeten we zo houden, op deze manier moeten we doorgaan. Help ons en val niet terug in oude gewoontes!”

Op Aruba wordt eerst de avondklok afgekondigd en gaat eind maart in lockdown (shelter in place). Het aantal besmettingen loopt snel op naar vijftig. De bevolking mag alleen noodzakelijke boodschappen doen, zoals voedsel en medicijnen. Ook op Sint Maarten en Bonaire gaan scholen dicht en worden maatregelen aangescherpt.

Volledige lockdown
op Curaçao

Op 28 maart voert Curaçao een avondklok (toke di keda) in, twee dagen later aangevuld met een lockdown. Nog maar twee dagen per week mogen auto’s de weg op om boodschappen te doen, de letter op het nummerbord bepaalt op welke dagen. Er is nu één besmettingsgeval bekend waarvan het sterke vermoeden bestaat dat het gaat om een lokale besmetting, naar later blijkt een medewerker van MCB. Daarmee wordt het gevaar van lokale verspreiding van het virus groter en moet met alle macht getracht worden een te snelle verspreiding tegen te gaan zodat het ziekenhuis in staat blijft zieke mensen op te kunnen nemen. Alle bedrijven moeten gesloten blijven behalve supermarkten, bouwmaterialenwinkels, toko’s, apotheken en pompstations. Vanuit Nederland worden de ziekenhuizen op Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Bonaire voorzien van extra ic-capaciteit.

Catastrofe voorkomen

De bevolking van Curaçao volgt de instructies van de overheid maar matig op. Epidemioloog Izzy Gerstenbluth schetst daarom een schrikbeeld van wat er

gaat gebeuren. „Als we geen enkele maatregel treffen en transmissie van het coronavirus volop laten plaatsvinden, zullen we op de piek 5.000 ziekenhuisbedden nodig hebben.” Er worden dagelijks persconferenties gegeven, waar Gerstenbluth en de regering blijven hameren op thuisblijven. „Kom niet met excuses om toch uit huis te gaan.” Er zijn op dat moment elf gevallen van Covid-19 geregistreerd. Voor extra capaciteit zijn in het voormalige Sint Elisabeth Hospitaal (Sehos) 28 isolatiekamers ingericht met 5 beademingsapparaten.

Op Sint Maarten wordt op 5 april een volledige lockdown afgekondigd en gaan zelfs de supermarkten dicht. In overleg tussen Nederland en de Caribische landen worden 42 ic-bedden verdeeld over de zes eilanden. Nederland stuurt ook de Zr.Ms. Karel Doorman naar het Caribisch gebied ter ondersteuning.

Nog geen versoepeling

Het aantal besmettingen op Curaçao loopt begin april niet verder op dan veertien en premier Rhuggenaath hoopt de maatregelen te kunnen versoepelen. Toch wordt de lockdown op 12 april met twee weken verlengd om zeker te weten dat een versoepeling niet alsnog een enorme toename veroorzaakt van het aantal besmettingen, aldus de premier. Enkele dagen later wordt het een aantal uren in de ochtend en avond toegestaan om te wandelen of te sporten.

Eerste geval Bonaire

Op 15 april maakt gezaghebber Edison Rijna van Bonaire het eerste besmettingsgeval op het eiland bekend. Hij stelt de bevolking gerust dat er een goed beeld is van de oorsprong en dat een volledige lockdown niet nodig is. Volgens Rijna betreft het vermoedelijk een contact dat enkele weken geleden heeft plaatsgevonden met iemand die op Aruba is geweest. De persoon was al in thuisquarantaine. Op Aruba zijn er dan al 96 gevallen bekend.

Onrust neemt toe

„We’re in this for the long haul”, zegt epidemioloog Izzy Gerstenbluth op 19 april tijdens de dagelijkse briefing over het coronavirus. Het aantal tests wordt uitgebreid. Na de verlenging van de strenge maatregelen van 12 april volgt op 27 april nogmaals een verlenging met twee weken. De onrust hierover begint toe te nemen. „Ik weet dat we niet kunnen wachten om uit huis te gaan. Ik weet dat er veel onzekerheid heerst wat betreft ons werk en ons inkomen, de manier waarop we ons gezin verzorgen. Het grootste probleem is dat het coronavirus een bedreiging, of beter gezegd een vijand is die onzichtbaar is”, zegt premier Rhuggenaath in een toespraak op Facebook.

Epidemioloog Izzy Gerstenbluth geeft dagelijks een update over de situatie rond de besmettingen.

FOTO REGERING CURAÇAO

2020 / CORONA-PANDEMIE

Ingehuurd medisch personeel besmet

Nederland probeert de ziekenhuizen op de eilanden te helpen door medisch personeel in te huren in de Verenigde Staten. Er komen 5 intensivisten, 50 verplegers voor de intensieve zorg, 13 verplegers en 14 paramedici, gespecialiseerd in intensieve zorg. Maar dat gaat mis als een van de ingevlogen personen besmet blijkt te zijn. Dat wordt ontdekt terwijl ze nog in quarantaine zitten. De hele groep wordt teruggestuurd en vervangen door een nieuwe groep zorgverleners.

Voorzichtige versoepeling

Begin mei worden de eerste versoepelingen doorgevoerd. Op Aruba gaan de winkels op 4 mei open met de nodige voorzorgsmaatregelen. Scholen volgen later in de maand en stapje voor stapje mogen er meer bedrijven open. Op Curaçao worden steeds meer ontheffingen verleend en wordt de toon op de persconferenties voorzichtig optimistischer. Sneller dan verwacht worden op 8 mei de shelters in place en de nummerplaatmaatregel voor auto's opgeheven. Het aantal besmettingen staat dan al enkele weken op zestien. De algemene leefregels en ook de avondklok blijven gehandhaafd om de verspreiding van het virus in de hand te kunnen houden. Grote evenementen met meer dan 25 bezoekers blijven verboden. De scholen gaan weer open. Ook op Bonaire, waar eveneens versoepelingen worden doorgevoerd. Op Sint Maarten wordt op 17 mei de noodtoestand opgeheven, maar blijft de avondklok gelden.

Leven wordt meer normaal

In juni worden de maatregelen op alle eilanden verder afgeschaald. Het aantal besmettingen neemt af en er is optimisme dat het virus onder controle is. Bars en restaurants kunnen weer open en er kan weer tussen

de eilanden gereisd worden. De grenzen gaan voorzichtig open. Wel blijven quarantainemaatregelen gelden en de regel voor afstand houden. Minister Quincy Girigorie van Justitie waarschuwt: „De politie zal streng optreden als het samenscholingsverbod wordt overtreden.”

Mondkapjes in bussen

Als preventieve maatregel moeten bus-, taxi- en tourwagenchauffeurs op Curaçao met ingang van 9 juli een mondkapje dragen. Nadat de grenzen weer open werden gesteld voor commerciële vluchten, heerste er bij verschillende sectoren de bezorgdheid dat er weer sprake zou zijn van meerdere besmettingen van Covid-19. Het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur schenkt alle vergunninghouders vijftig mondkapjes voor eigen gebruik. Reizigers uit Nederland en enkele andere landen hoeven niet langer in quarantaine omdat het aantal besmettingen daar laag is. Wel moeten ze een negatieve PCR-test laten zien. Curaçao is op dat moment virusvrij, maar blijft voorzichtig.

Nieuwe besmettingen uit de Verenigde Staten

Nu de grenzen van Curaçao zijn geopend bestaat het risico dat er mensen naar het eiland komen die zijn besmet met het coronavirus. Geïsoleerde geïmporteerde gevallen zijn in de hand te houden, maar een lokale overdracht van het virus moet worden voorkomen, zegt Gerstenbluth medio juli. Op 15 juli wordt een besmetting geconstateerd bij een lid van de Amerikaanse USFOL-basis. Een dag later wordt nog een Covid-19-besmetting geregistreerd. Het gaat om een persoon die vanuit Amerika via Aruba naar Curaçao is gereisd. Aruba start een contactonderzoek. Nog een dag later blijkt ook een bekende van de besmette persoon Covid-19 te hebben, waarmee de teller

Hoewel op Bonaire in maart nog geen besmettingen zijn, sluiten veel bedrijven de deuren. Ook KFC laat de klanten weten dat ze niet binnen mogen komen. FOTO MARTIJN HISSCHEMOLLER

weer op drie actieve gevallen staat.

Nieuwe besmettingen op Aruba en Sint Maarten

Aruba opent de grenzen voor de VS veel ruimer dan Curaçao. Het aantal besmettingen begint eind juli weer op te lopen. Een verband wordt niet direct gelegd, maar onder de gevallen van Covid-19 zitten met name toeristen. Op 19 juli waren er twaalf actieve besmettingen op Aruba. Het aantal actieve gevallen op Sint Maarten stijgt eind juli met 40 gevallen. Minister van Volksgezondheid Richard Panneflek zegt dat de piek in het aantal gevallen een grote reden tot bezorgdheid is. Toch zijn Amerikanen vanaf 1 augustus weer welkom. Er wordt een mondkapjesplicht ingevoerd en er wordt strenger gecontroleerd op afstand houden en samenscholingen. Curaçao geeft voor Sint Maarten een negatief reisadvies af.

Ophef over gorgeltest TUI

Een passagier die met TUI naar Curaçao reist blijkt positief te worden getest. Een groot deel van de passagiers had een gorgel

(snel)test gedaan, maar die wordt niet door Curaçao geaccepteerd, omdat hij minder betrouwbaar is. TUI nam toen ter plekke alsnog een PCR-test af, maar vloog wel met de passagiers aan boord naar Curaçao. De uitslag werd pas na aankomst bekend. Dat Curaçao zich strenger opstelt, heeft te maken met het feit dat er op het eiland geen lokale transmissie is en het streven ook is omdat zo te houden, zegt Gerstenbluth.

Oplopende besmettingen, negatief reisadvies NL

Op 2 augustus scherpt Nederland het reisadvies voor Sint Maarten aan tot oranje, ofwel alleen gaan indien noodzakelijk. Er zijn dan 58 actieve besmettingen en er zijn 15 mensen overleden. De aantallen lopen in augustus snel op. Op Aruba gaat het begin augustus ook mis. Minister-president Evelyn Wever-Croes verklaart dat de bevolking zich niet goed aan de coronaregels heeft gehouden. De regering voert verschillende maatregelen in om verdere verspreiding te voorkomen. Het gevolg is dat ook Aruba van Curaçao een negatief reisadvies krijgt, de grens gaat op 5 augustus dicht, als Aruba 39 nieuwe besmettingen meldt.

Curaçao coronavrij, besmettingsgolf Aruba

De Curaçaose epidemioloog Izzy Gerstenbluth zegt diezelfde dag dat de gebeurtenissen op Aruba laten zien hoe het coronavirus zich in een razend tempo kan verspreiden in afgesloten ruimtes waar veel mensen dicht op elkaar staan, zoals in een nachtclub. Op Curaçao zijn nog altijd geen lokale besmettingen. Mensen die positief getest zijn op het coronavirus hebben de infectie in het buitenland opgelopen. Op 6 augustus wordt zelfs gemeld dat Curaçao coronavrij is. Aruba verliest intussen de controle verder en sluit bars en nachtclubs. Ook Nederland geeft op 9 augustus een negatief reisadvies voor Aruba.

Nieuwe maatregelen op Curaçao

Ondanks de melding dat Curaçao coronavrij is, worden de nachtclubs twee weken gesloten. Uit voorzorg om te voorkomen dat op Curaçao een 'super spread event' plaatsvindt net als op Aruba. Op 10 augustus moet ook Curaçao weer een besmetting melden, een bemanningslid van een schip.

De optochten van carnaval en Seú van 2021 worden al afgelast in verband met de risico's van besmettingen met het coronavirus. Maar dat wil niet zeggen dat Curaçao de traditionele culturele feesten niet kan vieren, voegt premier Rhuggenaath eraan toe. Hij denkt aan kleinschalige en misschien ook innovatieve evenementen.

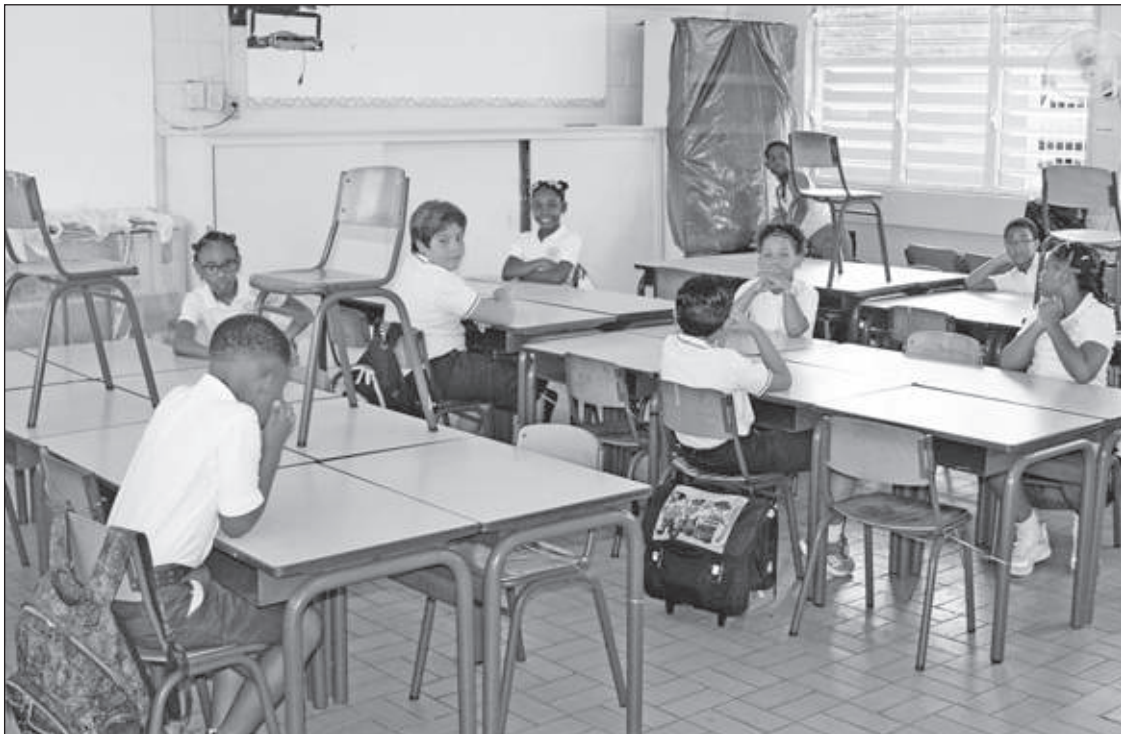
Scholen Aruba langer dicht

Arubaanse kinderen zouden op 20 augustus weer naar school mogen, maar dat wordt met twee weken uitgesteld. De tweede coronagolf treft het eiland vele malen harder dan de eerste golf, met inmiddels bijna duizend actieve besmettingen, van wie er achttien in het ziekenhuis liggen.

Tweede golf bereikt ook Curaçao

Aan het optimisme op Curaçao komt eind augustus een einde. Op 23 augustus opent deze krant met 'Meerdere lokale cases'.

Gerstenbluth spreekt van drie gevallen, maar ontkent nog dat een leerling uit groep zeven is besmet. Dat wordt echter wel bevestigd door het RK-schoolbestuur. Als het aantal lokale besmettingen blijft toenemen, zal het escalatiemodel weer worden ingezet, hetgeen inhoudt dat dan automatisch wordt overgegaan op strengere maatregelen, waarschuwt Gerstenbluth. De scholen gaan niet dicht. Nu er lokale besmettingen zijn, wordt besloten een nieuwe teststraat te openen waar vanuit de auto getest kan worden.

Als de scholen weer opengaan moeten de leerlingen in de klas afstand bewaren. FOTO ARCHIEF

Ziekenhuis Aruba raakt overbelast

Terwijl het aantal nieuwe besmettingen blijft stijgen - op 15 september wordt een recordaantal van 176 gevallen geregistreerd - nemen op Aruba de zorgen toe over de ziekenhuisopnames. Er zijn in anderhalve week meer doden gevallen dan tijdens de eerste coronagolf van maart tot en met mei van dit jaar. Epidemioloog Garreth Tromp waarschuwt dat bij deze groei de ziekenhuisopnames toenemen. Er liggen medio september 43 patiënten in het ziekenhuis, van wie 12 op de ic. Het aantal doden loopt snel op tot 23. Het Horacio Oduber Hospital richt een tweede corona-afdeling in met plaats voor dertig patiënten. Het ziekenhuis voert naast corona alleen nog spoedeisende reguliere zorg uit.

Tweede golf bereikt Curaçao

Omdat er in één keer tien nieuwe bevestigde gevallen van Covid-19 bij zijn gekomen, kondigt de Curaçaose regering zaterdag 5 september nieuwe maatregelen aan om de verdere verspreiding te beperken. Zo zijn feestjes/groepsactiviteiten per direct en tot nader order niet meer toegestaan, wordt het dragen van

mondkapjes in het openbaar aangemoedigd en wordt een beroep gedaan op werkgevers om het personeel zoveel mogelijk vanuit huis te laten werken.

Avondklok komt terug

Half september komen er in het weekeinde 22 nieuwe bevestigde gevallen van corona bij. De regering kondigt weer nieuwe maatregelen aan. Fase 3 op een schaal van 4 gaat in, waaronder de toke de keda, de avondklok van 23.00 tot 5.00 uur. Samenstellingen van meer dan vier personen zijn verboden en de horeca moet om 22.00 uur dicht. Het aantal leerlingen in schoolklassen wordt beperkt tot 25 en ook voor de sport gelden beperkingen.

Daling op Aruba, Curaçao en Bonaire krijgen golf

Terwijl op Curaçao en Bonaire het aantal besmettingen juist begint op te lopen zet Aruba de daling in. In totaal zijn 23 coronapatiënten overleden. In het Horacio Oduber Hospital worden dat weekend vijf patiënten met Covid-19 opgenomen en vijftien ontslagen. Ook op Sint Maarten is de piek voorbij en daalt het aantal actieve gevallen naar 66.

Huisarts Bonaire overlijdt

Op Bonaire maakt medio sep-

Als de besmettingen op Aruba hoog oplopen krijgen de artsen in het ziekenhuis het steeds zwaarder, vertelt longarts Selene Kock.

tember het nieuws dat huisarts Hermelijn is besmet indruk. Er komt een uitgebreid bron- en contactonderzoek onder zijn patiënten van de afgelopen periode. Tegelijk overlijdt de eerste coronapatiënt op het eiland. Het aantal besmettingen loopt snel op tot 64 actieve gevallen begin oktober. Het eiland gaat tien dagen in 'lockdown light', maar die wordt eind september al versoepeld. Hoewel aanvankelijk werd gesproken over milde verschijnselen bij Hermelijn wordt hij kort daarna overgebracht naar het CMC op Curaçao. Daar overlijdt de 66-jarige huisarts op 13 oktober. Het aantal nieuwe besmettingen daalt dan al flink op Bonaire.

Hoop de bodem ingeslagen

Begin november wordt gemeld dat het aantal actieve besmettin-

gen op Curaçao afneemt. Net als op 7 november de avondklok wordt ingekort naar 24.00 tot 4.30 uur en er weer muziek gemaakt mag worden, slaat het coronavirus hard toe. Op 10 november worden 51 nieuwe gevallen gemeld. Daarna volgen de dagrecords elkaar snel op. Electieve operaties in het CMC worden vanaf 15 november geannuleerd. In het ziekenhuis zelf zijn er 40 besmettingen onder het personeel. De regering rest niets anders dan de avondklok op 16 november weer te verlengen: van 21.00 tot 4.30 uur. Het aantal actieve gevallen staat dan op 410.

'Illegale feestvierders gijzelen gemeenschap'

Op 19 november wordt de grens van 500 actieve gevallen over-

schreden met 79 nieuwe besmettingen. Een derde persoon overlijdt. Gerstenbluth voorspelt dat het aantal besmettingen ook in de komende dagen zal blijven toenemen. „Iedere persoon die besmet is kan een ander wel drie dagen voor hij of zij symptomen begint te vertonen, besmetten.” Hij waarschuwt samen met de politie en de regering voor de illegale feestjes die her en der worden georganiseerd. „Je houdt daarmee de hele gemeenschap gegijzeld. Ons gedrag van nu is bepalend voor het beleid van de toekomst.”

Besmettingsrecords worden gebroken

Bonaire en Aruba beperken de toegang voor reizigers uit Curaçao. Op 25 november wordt een symbolische grens overschreden met 119 nieuwe besmettingen op een dag. Nog een dag later komen er weer 111 bij en wordt de grens van duizend actieve gevallen doorbroken. Op 1 december worden 124 nieuwe besmettingen en drie doden gemeld. De regering scherpt de maatregelen opnieuw aan, Curaçao gaat in fase 4. De horeca gaat op slot en mag geen alcohol meer verkopen. Eten mag alleen nog buiten worden geserveerd, afgehaald worden of bezorgd.

Advertentie

ONZE TOEKOMSTBLIK
GERICHT OP

Een nieuwe horizon

Met het einde van het jaar in zicht blikken we veelal terug op een jaar waarin we enorme uitdagingen hebben ervaren.

Echter, laten we nu vooruitkijken en ons vertrouwen vestigen op de Almachtige die ons in alles voorziet, maar ook in ons eigen daadkracht en in de vitaliteit van ons land.

Op naar een nieuw vooruitzicht.

De beste wensen en fijne feestdagen namens Refineria di Kòrsou.

REFINERIA DI KÒRSOU

WIJ STREVEN NAAR EEN RUSTIG EN SUCCESVOL 2021!

Wij doen altijd ons uiterste best, maar hebben helaas niet altijd alles onder controle.

Ondanks dat wij ons 100% inzetten, kan er toch iets fout gaan.

Dit betekent niet dat wij ons hierbij neerleggen. Bij vallen hoort opstaan.

Dus hebben wij nóg meer motivatie en daadkracht om ons doel te bereiken.

Dat is de missie van Aqualectra: ons elke dag inzetten en verbeteren, zodat u kunt genieten van onbezorgde feestdagen en een rustig en succesvol 2021.

Fijne feestdagen!

www.aqualectra.com

0800-0135

Het einde van het jaar is het moment om stil te staan bij de uitdagingen en successen die een ieder als persoon, elk bedrijf als organisatie en Curaçao als gemeenschap gedurende het jaar 2020 heeft gekend.

Wij zijn de uitdaging van thuiswerken aangegaan en hebben deze goed doorstaan.

De gestelde mijlpalen zijn grotendeels bereikt en belangrijke lokale investeringen, ter versterking van de beleggingsportefeuille zijn volbracht.

Ons buitenlandse beleggingsportefeuille heeft niettegenstaande de covid 19 omstandigheden goed gepresteerd. Wij hebben getoond ook onder ongekend moeilijke omstandigheden de juiste dienstverlening en kwaliteit te kunnen leveren in het "nieuwe normaal". APC ziet uit naar een voorspoedig 2021 en staat gereed haar gepensioneerden en deelgenoten te bedienen en om entrepreneurs en bestaande klanten met hoogwaardig financieringsproducten en adviezen bij te staan.

APC Zin in de toekomst.

Un bon cambio di aña in un prospero aña 2021

BES-eilanden krijgen steun

Terwijl in Nederland half maart al wordt gesproken over steunmaatregelen in verband met de coronacrisis, horen de eilanden van Caribisch Nederland (CN) dan nog niets. Gedeputeerde Elvis Tjin Asjoe van Bonaire is teleurgesteld over het uitblijven van een officiële reactie van het kabinet op de brief die de drie eilanden 15 maart hebben gestuurd aan Den Haag. Op 20 maart komt er een positief antwoord van het kabinet. Er worden maatregelen genomen vergelijkbaar met die voor Europees Nederland gelden. In de voorstellen wordt vooral gesproken over een tegemoetkoming in de salariskosten voor bedrijven die minimaal 20 procent omzetverlies lijden sinds de sluiting van het luchtruim van Bonaire op 13 maart.

CBCS roept op tot noodkredieten

Centrale Bank CBCS acht het van groot belang dat op Curaçao en Sint Maarten een steunpakket wordt geactiveerd - 'in de vorm van een noodkredietlijn' - ter dekking van de overheidstekorten en om de private sector financieel te steunen. „Dit laatste dient te voorkomen dat massa-

Premier Rhuggenaath gaat enkele keren persoonlijk naar Den Haag om te onderhandelen over het steunpakket en voorwaarden.

FOTO SUZANNE KOELEGA

ontslagen plaatsvinden”, schrijft interim-president José Jardim op 19 maart. „Juist in deze tijden moeten de landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden elkaar hulp en bijstand verlenen.” De Centrale Bank ziet ‘geen andere mogelijkheid’ dan dat ruimte wordt gegeven om af te wijken van de financiële normen uit de Rijkswet financieel toezicht (Rft) omdat ‘grote tekorten op de lopende dienst onvermijdelijk worden’.

RMR geeft Curaçao ruimte en vraagt offers

De Tweede Kamer vraagt de Nederlandse regering op 23 maart of er overleg is met Aruba, Sint Maarten en Curaçao over steun op basis van Artikel 36 van het Statuut van het Koninkrijk (elkaar hulp en bijstand verlenen). De Rijksministerraad (RMR) besluit op 27 maart dat Curaçao ruimte krijgt om de sociaaleco-

nomische gevolgen van de covid-crisis te verzachten. Curaçao hoeft zich niet te houden aan de begrotingsnormen van de Rft.

„We laten de landen niet in de steek, maar dat is iets anders dan te zeggen ‘wij betalen al uw rekeningen’”, zegt minister Raymond Knops van Koninkrijksrelaties. Volgens de bewindsman kunnen de landen renteloze leningen krijgen, maar zullen ze zelf ook offers moeten brengen.

Steunpakketten voor bedrijven en burgers

Sint Maarten presenteert op 29 maart een concept-noodpakket. Salaris, inkomen en voedselhulp aan de gemeenschap behoren tot de noodmaatregelen die worden voorgesteld. Ook Aruba komt met een noodfonds. De Curaçaose regering werkt aan een plan om werkgevers een compensatie te geven van 80 procent van het salaris van de werknemers in vaste dienst. Het pakket zou 35,5 miljoen gulden per maand kosten, wordt berekend.

Nederland springt ‘zo kort mogelijk’ bij

De liquiditeitspositie van de Curaçaose overheid is ‘nippend’,

zegt premier Rhuggenaath op 3 april bij een verzoek aan Nederland om financiële steun. Op 7 april reageert het Nederlandse kabinet via een brief van staatssecretaris Raymond Knops. Hij heeft het daarin vooral over een breed pakket aan noodsteun dat al is uitgevoerd door materiaal en extra medische capaciteit te sturen.

„De komende periode kijken we stap voor stap verder, hoe we nog meer kunnen ondersteunen. Veel is mogelijk, maar zeker niet alles.” En zo kort mogelijk, voegt hij daaraan toe.

NOW voor bedrijfsleven

Half april gaat een ‘loket’ open voor het bedrijfsleven. Het Curaçaose steunpakket NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid) zal voor werkgevers toegankelijk zijn via een speciale website. Deze maatregel is door de Commissie Noodfonds begroot op een bedrag van 42 miljoen gulden per maand. De NOW-uitkering omvat 80 procent maal de verwachte omzetderving maal het brutosalaris. Voorwaarde is dat de werkgever verwacht ten minste 25 procent omzet te verliezen en dat het personeel in dienst blijft. Onderstandtrekkers en werklozen krijgen extra steun van de regering.

Advertentie

Coming together
is a beginning.
Keeping together
is progress.
Working together
is success.

Team ENNIA wishes you
a Merry Christmas and a
Prosperous New Year!

2020 / STEUN, CHE EN COHO

Irritatie over Nederlandse voorwaarden

De Caribische leden van het College financieel toezicht (Cft) vinden dat de Nederlandse leden te weinig solidariteit tonen met de Caribische landen. Ook andere prominenten vinden dat er meer begrip moet zijn voor de noden op de eilanden en dat Nederland ruimhartig financiële hulp moet bieden en wel als gift zonder voorwaarden. CDA-Tweede Kamerlid Chris van Dam reageert met een oproep tot 'wederkerige solidariteit'. Nederland heeft in het verleden pijnlijke keuzes gemaakt en staat er daardoor nu goed voor. „Ondanks herhaalde waarschuwingen hebben de Caribische landen onvoldoende werk gemaakt van hun financiële immuunsysteem.”

Knops verwacht 1 miljard steun

De Nederlandse financiële steun aan de zes Caribische eilanden kan oplopen tot een miljard euro. Dat zegt staatssecretaris Raymond Knops van Koninkrijksrelaties begin mei tegen de NOS. Tot dan is er door Nederland ruim 150 miljoen euro aan voornamelijk renteloze leningen verstrekt, maar dat kan de komende tijd nog fors oplopen, verwacht hij. Knops herhaalt dat er voorwaarden aan verbonden zijn. „De drie landen hadden vóór de crisis hun begrotingen al niet op orde.”

Benefietshow

Jandino Asporaat

'Samen een Koninkrijk' heet een benefietshow die op zaterdagavond 8 mei op de Nederlandse televisie wordt uitgezonden. Hoewel het aantal kijkers beperkt is levert het ruim 940.000 euro op voor voedselhulp op Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Daarmee kunnen de hulporganisaties op de eilanden ruim 100.000 voedselpakketten samenstellen voor gezinnen die in armoede leven door de coronacrisis.

Nederland maakt voorwaarden bekend

Op 15 mei wordt in de RMR duidelijk aan welke voorwaarden Curaçao, Aruba en Sint Maarten moeten voldoen om voor verdere liquiditeitssteun in de vorm van renteloze leningen in aanmerking te komen: verlaging van 25 procent op de arbeidsvoorwaarden van Statenleden en ministers; verlaging van 12,5 procent op de arbeidsvoorwaarden van alle medewerkers in de (semi)publieke sector; maximering van de arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen binnen de (semi)publieke sector tot maximaal 130 procent van het salaris van de minister-president; structurele hervormingen om de weerbaarheid van de economieën te versterken. Voor

Er worden ook auto's in brand gestoken tijdens de rellen in Punda.

het eerst laat Knops in een uitgekakte brief aan de RMR het woord 'entiteit' vallen, die moet sturen op resultaat. Hij wil na akkoord van de landen op 3 juli in de RMR besluiten nemen. De Gevolmachtigde ministers vragen nader beraad aan met hun regeringen.

Verontwaardiging over 'indecent proposal'

Een 'indecent proposal', oftewel een onfatsoenlijk voorstel. Dat is wat de Sint Maartsense premier Silveria Jacobs al een dag later zegt over de voorwaarden die Nederland de Caribische landen wil opleggen voor verdere steun gedurende de Covid-19-crisis. Curaçao reageert iets terughoudender, maar ook hier klinkt verontwaardiging. De regering moet in samenspraak met Nederland komen tot realistische voorwaarden, verwoorden de coalitiepartijen hun standpunt in een Statenmotie.

Knops twijfelt aan autonomie

Op 19 mei zijn de poppen pas echt aan het dansen, als Knops de knuppel in het hoenderhok gooit met een brief aan de Tweede Kamer. „Eens temeer zien we nu wat eigenlijk al langer zichtbaar was, namelijk dat de landen hun eigen autonomie niet kunnen dragen”, schrijft hij bijna terloops in een schets van de financiële situatie van de landen. Van onderhandelen kan geen sprake meer zijn, het is 'take it or leave it': „Voor ieder land dat het voorstel niet tijdig heeft aangenomen, zal het voorstel komen te vervallen.” De Tweede Kamer geeft de staatssecretaris in een debat twee dagen later volledige steun.

Curaçao met de rug tegen de muur

In een brief aan Knops bedankt de Curaçaose regering Nederland op 21 mei voor de geboden hulp, maar geeft zij tege-

lijkertijd aan het te betreuren dat de crisis door Nederland wordt gebruikt om voorwaarden op te dringen. Voorwaarden die zullen leiden tot een verdere verslechtering van de economie. Bovendien staan de 'inhoud en uitvoering van enkele van de voorwaarden verbonden aan de liquiditeitssteun op gespannen voet of zijn zelfs volledig in strijd met geldende wet- en regelgeving'. Waarnemend minister van Algemene Zaken Quincy Girigorie noemt het machtsmisbruik.

Rellen op Curaçao

Ambtenaren en werknemers van overheidsbedrijven komen op 24 juni in actie tegen de regering, omdat zij 12,5 procent salaris moeten inleveren als gevolg van de door Nederland gestelde voorwaarden. De regering moet opstappen, is de eis. De demonstratie van onder andere vuilophalers loopt uit de hand als zij bij Forti aankomen. Er worden auto's in brand gestoken en vernielingen aangericht. MFK-leider Gilmar 'Pik' Pisas wordt in de protesterende menigte gespot, maar hij ontkent iets met de acties van doen te hebben. Nederlandse militairen worden ingezet om te helpen bij het handhaven van de orde. Het bijstandsverzoek wordt in Nederland behoorlijk opgeblazen waardoor de indruk ontstaat dat er extra militairen worden ingevlogen, wat niet het geval is.

Rutte buigt niet voor relschoppers

De Nederlandse premier Mark Rutte is bezorgd over de demonstraties en rellen op Curaçao. Dat zegt hij 26 juni op de persconferentie na de ministerraad. Maar de Nederlandse regering zal niets doen om de pijn bij de demonstranten te verlichten en blijft bij de voorwaarden die worden gesteld aan de financiële steun in verband met de coronacrisis. De geëiste hervormingen leveren op de langere termijn alleen maar banen op, is zijn over-

tuiging. „We vragen geen bezuinigingen, maar hervormingen.”

Aruba moet ook Rft accepteren

Aruba moet instemmen met toetreding tot de Rijkswet financieel toezicht (Rft), die al voor Curaçao en Sint Maarten geldt, anders houdt de Nederlandse financiële steun met onmiddellijke ingang op. Volgens de Arubaanse minister-president Evelyn Wever-Croes (MEP) kreeg ze deze 'fast ball' al in het weekend van 27/28 juni toegespeeld door staatssecretaris Knops (CDA). De bewindsvrouw is er verbouwereerd van: „Ik vind het onbehoorlijk en ik begrijp het niet.” De huidige Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) moet vervangen worden door de Rft, zoals die voor Curaçao en Sint Maarten geldt.

Oproep prominenten aan dovemansoren

De oproep van een 25-tal prominenten in een open brief op 28 juni aan de Nederlandse regering om ruimhartiger te zijn in de steun aan Curaçao, Aruba en Sint Maarten is aan dovemansoren.

De demonstratie tegen de regering over 12,5 procent korting op arbeidsvoorwaarden loopt bij Forti uit de hand.

ren gericht. Premier Mark Rutte reageert afwijzend. De open brief wordt ondertekend door onder andere topmensen uit het zakenleven Hans de Boer, Nout Wellink en Herman Wijffels; (ex-)politici Roger van Bortel, Alexander Pechtold, Ernst Hirsch Ballin en Paul Rosenmöller; artiesten als Jandino Asporaat, Jörgen Raymann en Tania Kross; en sporter Churandy Martina. Zij roepen de Nederlandse regering op compassie te hebben met de vele tienduizenden mensen op de eilanden die geen inkomen meer hebben.

'Offers en leiderschap zijn nodig'

De bevolking van Aruba, Curaçao en Sint Maarten moet nu offers brengen en de regeringen moeten leiderschap tonen. Op die manier komen de landen sterker uit de crisis. Dat zegt staatssecretaris Knops in een debat in de Tweede Kamer op 2 juli, vlak voor de RMR over het steunpakket voor de landen. Volgens de staatssecretaris zal de steun voor lange tijd nodig zijn en gaat het over 'honderden miljoenen, misschien wel een miljard euro'. Hij wil daarvoor een nieuwe entiteit oprichten.

12,5 Procent verkeerd geïnterpreteerd

Meer irritaties ontstaan in Willemstad door een uitspraak van Knops in het Kamerdebat over de 12,5 procent bezuiniging op arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren. Curaçao heeft die voorwaarde, 'het totale pakket arbeidsvoorwaarden', verkeerd geïnterpreteerd door bijvoorbeeld ook de laagbetaalde vuilophalers te korten. De regering kan de korting naar eigen inzicht verdelen, zegt de staatssecretaris. Volgens hem staat duidelijk in de voorwaarden dat het totaalbedrag op 12,5 procent moet uitkomen, maar staat er niet dat dat op alle groepen toegepast moet worden. „Dat had hij eerder mogen zeggen”, zegt Gevolmachtigde minister Anthony Begina een dag later.

Premiers in RMR over Rijkswet CHE

Op die RMR wordt besluitvorming doorgeschoven naar een extra RMR de week erna. De premiers Eugene Rhuggenaath van Curaçao en Evelyn Wever-Croes van Aruba wonen die op 10 juli persoonlijk bij. Ze werden ruim een week eerder verrast door een concept-consensus-Rijkswet Caribische Hervormingsentiteit (CHE). Daarin lezen ze een inperking van de autonomie in ruil voor verdere financiële noodsteun. De voorwaarden tornen aan de fundamentele rechten verankerd in het Statuut, zegt Rhuggenaath vooraf. Voor elk land is er een hervormingspakket, waarvan de uitvoering wordt aangestuurd door een Nederlandse entiteit. Rhuggenaath zegt te willen praten over ‘mogelijke duurzame oplossingen ten behoeve van de Curaçao-se bevolking’.

Koloniaal en ondemocratisch voorstel

Op de eilanden wordt vooral verontwaardigd gereageerd op het Nederlandse voorstel. Minister Suzy Camelia-Römer trekt een vergelijking met de koloniale tijd. Het opleggen van voorwaarden zonder enige vorm van dialoog lijkt verdacht veel op de praktijken van de West-Indische Compagnie (WIC), zegt ze. Ook staatsrechtdeskundige Arjen van Rijn is kritisch. Hij stelt vast dat er bij het voorstel sprake is van ongelijkwaardigheid, disproportionaliteit en een zorgwekkend democratisch en bestuurlijk deficit.

‘Een gouden kans’

De extra RMR leidt niet tot een akkoord, alle drie landen wijzen het voorstel af tot chagrijn van staatssecretaris Knops. Hij zegt wel snel overeenstemming met Aruba te verwachten. Rhuggenaath probeert de gemoederen tot bedaren te brengen. „We zijn niet in strijd maar in gesprek met elkaar. Ik zie dit als een overwinning voor het Koninkrijk”, zegt hij over het voorstel. Desondanks vindt hij de CHE, gerund door Nederland, een stap te ver. De CHE die Nederland voor ogen heeft is nadrukkelijk bedoeld om Curaçao, Aruba en Sint Maarten te helpen bij het uitvoeren van de landspakketten. Zo kunnen de eilanden bij het bestrijden van de crisis profiteren van de band met het Koninkrijk. „Een gouden kans”, zegt Erwin Arkenbout, vertegenwoordiger van Nederland in Willemstad op 16 juli in deze kant.

Vakcentrales wijzen voorstel af

De vakbondscentrales SSS, CGTC en SDK plus de niet aangesloten bond voor onderwijs-personeel DOEN steunen de regering-Rhuggenaath in de afwij-

Na de Rijkswet van 30 oktober geven premier Rhuggenaath en staatssecretaris Knops elkaar een ‘coronaboks’ wegens het bereikte akkoord.

FOTO REGERING CURAÇAO

zing van de Nederlandse voorwaarden bij de derde tranche van leningen. Zij stellen in een op 11 augustus gedateerde brief aan de regering dat de voorgestelde consensus-Rijkswet Caribische Hervormingsentiteit (CHE) ondemocratisch is en ‘riekt naar hernieuwde kolonisatie van Curaçao’.

Knops forceert opening met bezoek

Ook op de RMR half augustus worden geen besluiten genomen. De landen krijgen tot september om akkoord te gaan met de voorstellen. Achter de schermen gaan de overleggen met Curaçao en Aruba online door. Staatssecretaris Knops komt op 2 september persoonlijk naar Curaçao. Een akkoord komt er weer niet, maar premier Rhuggenaath zegt dat er ruimte is voor aanpassingen aan de Rijkswet CHE. „De wet zal nu hopelijk iets worden waar we mee kunnen leven”, aldus de premier. Hij zal ook coalitiegenoot MAN over de streep moeten trekken, want die heeft zich te-

gen een consensus-Rijkswet verklaard.

‘Nederland verandert regels’

Een boze Arubaanse premier Evelyn Wever-Croes laat in een nationale toespraak op 10 september weten dat Nederland de regels heeft veranderd. „Het bedrag dat Nederland voor drie maanden zou lenen is verlaagd en geldt voor vijf maanden.” De gesprekken over de Rijkswet CHE gaan niet goed, ondanks eerder optimisme bij staatssecretaris Knops. „Het is nu geen kwestie meer of we akkoord willen gaan, we moeten op zoek naar andere financieringsmogelijkheden”, zegt Wever-Croes. De regering wil op de lokale markt gaan lenen.

‘Nederland is het enige alternatief’

Terwijl de Caribische landen financieel steeds verder in het nauw komen door het uitblijven van een akkoord laat premier Rhuggenaath op 18 september

weten dat het Nederlandse voorstel het enige duurzame alternatief is. Het is zijn reactie op een oproep van veertien belangenverenigingen uit het bedrijfsleven tot directe financiering uit Nederland. „Het is onwenselijk dat een ander land zich met onze economie gaat bemoeien en bedrijven gaat financieren en investeringen doet, zonder visie ten aanzien van de ontwikkeling van ons land. Dit zal ons niet helpen.” De VBC concludeert enkele dagen later hieruit dat er een doorbraak ophanden is.

Gesprekken gaan goede kant op

Staatssecretaris Raymond Knops zegt in gesprek met deze krant op 8 oktober dat de onderhandelingen in een stroomversnelling zijn geraakt sinds zijn bezoek aan Curaçao. Hij gaat inhoudelijk niet in op wat er nu op tafel ligt en wil alleen kwijt dat er aanpassingen zijn gedaan in het eerdere voorstel voor de Caribische Hervormingsentiteit (CHE). Hij herhaalt nog eens dat Nederland er niet op uit is de autonomie in te perken. „Het perspectief van die autonomie moet juist richtinggevend zijn.”

‘Akkoord betekent mijlpaal’

Op 30 oktober wordt in de RMR dan eindelijk een akkoord bereikt. Het mag nog geen definitief akkoord heten, staatssecretaris Knops noemt het desondanks een mijlpaal. Er moeten nog enkele details worden uitgewerkt. Knops wil de week erna op Curaçao de laatste details bespreken om daarna ter plaatse het akkoord te tekenen. „We hebben goeie gesprekken gehad in de RMR”, zegt Rhuggenaath die hiervoor opnieuw naar Den Haag is gereisd. Aan de voorwaarden voor de tweede tranche van de liquiditeitssteun is voldaan, zodat er nu verder gesproken kan worden. Na onder-

tekening kan er meteen begonnen worden met gesprekken over de uitvoering, zegt de premier.

CHE wordt Coho

Op 2 november wordt het akkoord tussen Nederland en Curaçao ondertekend in het Renaissance Resort. De naam van de entiteit CHE, die in het Papiaments geen prettige klank heeft, wordt Coho (Caribische Organisatie voor Hervorming en Ontwikkeling). Curaçao krijgt 105 miljoen gulden in de derde tranche liquiditeitssteun vrijwel direct overgemaakt. Daarbij komt 150 miljoen voor onderwijs en infrastructuur. Verder is er geld voor hervormingen ten bate van investeringen (40 miljoen) en versterking van de rechtsstaat (50 miljoen), waaronder ook de kustwacht wordt gerekend. Met de uitvoering van het bijbehorende landspakket wordt snel begonnen, nog voor de Rijkswet er is, want dat kan nog een tijd duren door de parlementaire procedures die hiervoor nodig zijn. Het eerder gesloten Groeiakkoord wordt in het pakket opgenomen.

Ook akkoord met Aruba en Sint Maarten

Twee weken later volgt Aruba het voorbeeld van Curaçao. Premier Wever-Croes bereikt in de RMR in Den Haag een akkoord. „Met dit akkoord begint een nieuwe etappe voor Aruba”, zegt de premier. Nederland stelt 209 miljoen florin liquiditeitssteun beschikbaar in de derde tranche. Daarnaast komt er structureel een bedrag oplopend tot 17,9 miljoen euro beschikbaar ter versterking van de rechtsstaat op Aruba. Staatssecretaris Knops had niet verwacht dat het meer dan vier maanden zou duren om het eens te worden, geeft hij toe, maar ook hij is tevreden.

Met Sint Maarten werd voor het einde van het jaar ook nog een akkoord gesloten voor samenwerking tussen beide landen bij door te voeren hervormingen. In ruil voor de in het landspakket opgenomen hervormingen zal het Nederlandse kabinet 61,2 miljoen gulden aan nieuwe liquiditeitssteun bieden en een vrijwel even groot bedrag voor een nieuwe gevangenis. Daarnaast investeert Nederland op meerdere terreinen in de ontwikkeling van Sint Maarten en gaat Nederland Sint Maarten ondersteunen bij de afgesproken structurele hervormingen. Naast de financiële investeringen vanwege de ontstane tekorten als gevolg van de coronacrisis komt er ook steun met ‘kennis en kunde’. Dat wordt opgenomen in het Coho, dat samen met de ministeries op Sint Maarten en in overleg met stakeholders de hervormingen verder gaat uitwerken. Ook zal dit orgaan mee gaan helpen met de implementatie hiervan.

Tijdens het bezoek van staatssecretaris Knops aan Curaçao begin september staan demonstranten hem op te wachten.

FOTO JEU OLIMPIO

2020 / JAAROVERZICHT IN BEELD

2020 / JAAROVERZICHT IN BEELD

JANUARI

Deal Curaçao met Ajax

In januari sloot de Curaçao Tourist Board (CTB) een deal met Ajax. Curaçao, die op de shirts van Ajax-spelers prijkt, profileert zich sindsdien als veelzijdige bestemming richting de miljoenen Ajax-fans in Nederland en over de hele wereld. Ajax heeft 42 miljoen fans in Europa, 20 miljoen in Noord-Amerika en 16 miljoen fans in Zuid-Amerika. Maar het logo op de mouw van het shirt van de Ajacieden was niet de enige manier waarop Curaçao werd gepromoot. Het eiland werd ook in spots op de grote schermen in de Johan Cruijff Arena getoond en ook kwam het logo op de 'interviewborden' achter de spelers die door verschillende media worden geïnterviewd.

FOTO MEO

FEBRUARI

Kraan botst tegen Julianabrug

Ondanks de goede voorbereidingen door de havenautoriteiten is in februari één van de nieuwe kranen van Curaçao Port Services (CPS) bij het binnenvaren toch tegen de Julianabrug gebotst. Al vrij snel maakte minister Zita Jesus-Leito (PAR) van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP) na inspectie buiten en ook binnenin de brug, bekend dat de schade minimaal was en de brug gewoon open kon blijven voor het autoverkeer.

FOTO DUSHI

MAART

Samen tegen coronavirus

In maart werd het eerste geval van het coronavirus op Curaçao bevestigd. Het kabinet-Rhuggenaath zat niet stil en kwam elke dag met een heel team bijeen in het crisisberaad om de nieuwe ontwikkelingen omtrent Covid-19 te bespreken en te evalueren welke maatregelen nodig waren om de gemeenschap van Curaçao zo goed mogelijk te beschermen tegen verdere verspreiding van het virus. Op de foto's een blik achter de schermen en momentopnames tijdens het crisisberaad in maart.

FOTO AZ

APRIL

Hato verlaten in april

Hato lag er in april te midden van de coronacrisis verlaten bij. Donkere wolken bedekten de lege poorten en de onlangs gerenoveerde terminal. Covid-19 is een nachtmerrie voor elke luchthaven, die door de reisbeperkingen die door verschillende landen zijn opgelegd, nauwelijks tot geen vliegverkeer ontvangen. „Maar we geloven dat de houding en het welzijn van onze gemeenschap alles is. We weten dat niets voor altijd blijft bestaan en dat deze wolken uiteindelijk plaats zullen moeten maken voor nieuw licht”, zo liet Curaçao International Airport toen hoopvol weten.

FOTO CIA

MEI

Steven Martina volgt voetsporen vader

In mei volgde Steven Martina in de voetsporen van zijn vader en werd hij de leider van de MAN. Martina, die aangaf de blauwe partij in het 'tijdperk na Covid-19' te zullen leiden, nam het stokje over van Hensley Koeiman. MAN werd in 1970 door Don Martina opgericht en bestond in 2020 dus 50 jaar.

FOTO JEU OLIMPIO

AUGUSTUS

Facelift Grote Knip

Playa Kenepa Grandi was in juli weer helemaal klaar voor het bezoek van de lokale bevolking en toeristen. Op de nieuwe parkeerplaats bij het populaire strand is ruimte voor zeker honderd voertuigen en kunnen bussen makkelijker parkeren en keren. Minister Zita Jesus-Leito van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning gaf aan dat het parkeren nu beter geregeld is. Blij met deze ontwikkeling werd vanuit de gemeenschap later in het jaar boos gereageerd toen bij hetzelfde strand een rolstoelhelling werd gebouwd, die niet overeenkwam met de natuur en omgeving. Na onderzoek werd de bouw gestaakt en schorste de minister een aantal ambtenaren die de opdracht voor de bouw hadden gegeven.

FOTO BENJIRO CASTILLO

JUNI

In de ban van rellen

Op 24 juni werden Punda en Otrobanda na rellen, plunderingen, vernielingen en brandstichtingen voor een dag afgesloten. Wat begon als een vreedzame demonstratie tegen de maatregelen vanuit Nederland liep volledig uit de hand toen een groep aangevoerd door de jonge Lon Mutueel de protestactie overnam, waardoor uiteindelijk de politie, bijgestaan door het Riot-team, met harde hand moest ingrijpen en zelfs traangas moest inzetten. De groep protesteerders drong de binnenplaats van Fort Amsterdam binnen en gingen de confrontatie aan met justitiële autoriteiten. Daarna volgden verschillende onrustige dagen en nachten met vernielingen en brandstichtingen.

FOTO JEU OLIMPIO

JULI

Izzy de held

Sinds het coronavirus ook op Curaçao in maart uitbrak is epidemioloog Izzy Gerstenbluth, die in die periode de gemeenschap dagelijks van informatie voorzorg over de ontwikkeling van het virus, een ware bekendheid en held. Hij werd in juli uitgenodigd door stichting Naschoolse Activiteiten (SNA) om kinderen kennis te laten maken met zijn beroep en ze een uitleg te geven over het virus, maar ook om ze te vertellen hoe ze kunnen voorkomen besmet te raken met het virus.

FOTO SNA

SEPTEMBER

Knops bezoekt Curaçao

Staatssecretaris Raymond Knops bracht in september, te midden van de onderhandelingen tussen Nederland en Curaçao over de voorwaarden die gekoppeld werden aan de financiële noodsteun, een kort bezoek aan Curaçao. Tijdens zijn reis bracht hij een bezoek aan gouverneur Lucille George-Wout en sprak hij premier Eugene Rhuggenaath onder meer over de sociaaleconomische situatie waarin Curaçao verkeert als gevolg van de coronacrisis en over de voorwaarden die door Nederland werden opgelegd. Ook bracht Knops in de middag een bezoek aan het buurtcentrum Sta. Rosa, waar hij samen met vrijwilligers voedselpakketten heeft uitgedeeld aan minderbedeelden.

FOTO AZ

OKTOBER

Sargassum in de haven

In oktober lag er volop sargassum in de haven en dat was geen prettig gezicht voor de bezoekers van Punda en Otrobanda. Bovendien kan het bij grote hoeveelheden die lang blijven liggen leiden tot stankoverlast. Daarom werd een lokaal schoonmaakbedrijf ingeschakeld om het drijvende zeewier eruit te scheppen.

FOTO JEU OLIMPIO

NOVEMBER

Politiek akkoord Curaçao en Nederland

Op maandag 2 november 2020 werd na maanden van onderhandelingen het politiek akkoord tussen Curaçao en Nederland getekend. En nu meteen aan de slag, was de boodschap van premier Eugene Rhuggenaath na de ondertekening in de Ballroom van het Renaissance. Het akkoord werd door Rhuggenaath en staatssecretaris Raymond Knops van Koninkrijksrelaties, en in aanwezigheid van vicepremier Steven Martina, getekend. Knops was speciaal hiervoor naar Curaçao afgereisd. Met het akkoord stemt Curaçao in met hervormingen en bindt Nederland zich door langjarig steun te verlenen.

FOTO JEU OLIMPIO

DECEMBER

Curaçao in het donker

Curaçao kende in december maar liefst drie keer een black-out. Bij de laatste zat een deel van Curaçao in totaal 26 uur en 25 minuten zonder stroom; de langste black-out in de geschiedenis van het eiland. De gemeenschap reageerde boos en vol ongeloof op de black-outs die allemaal in één week tijd plaatsvonden en volgens het nutsbedrijf Aqueductra en verantwoordelijk minister Steven Martina het gevolg waren van een technisch probleem.

Although this year brought many challenges for all of us, we must **stay vibrant for 2021**, for we have many reasons to be **thankful and grateful** in life.

BSure wishes you and your loved ones a **Happy Hopeful New Year!**

 BSURE

 MCIS

HET WAS EEN JAAR VOL UITDAGINGEN.
TEAM DE HEEREN EN DE HEEREN @SEA WILLEN **JOU** ENORM BEDANKEN VOOR ALLE SUPPORT!

WIJ WENSEN IEDEREEN EEN

*Succesvol
& Gelukkig
Nieuwjaar!*

*De Heeren • De Heeren
@ sea*

We wish you a
**MAGICAL
CHRISTMAS**
and a healthy
2021

MAY THE MAGIC OF CHRISTMAS ENLIGHTEN YOUR SPIRITS
TOWARD MORE PROSPERITY AND WELLBEING.

Aruba | Bonaire | Curaçao | St. Maarten

BANCO DI CARIBE

Ser'i Otrobanda Residences

Prachtige nieuwbouw stadswoningen centraal gelegen in de hippe en gezellige buurt Ser'i Otrobanda.

Het gated project biedt private parking, zwembad, security camera beveiliging en intercom syteem.

Gelegen op loop afstand van vele restaurants, bars, winkels, hotels, hospitaal, etc, zijn deze woningen zeer aantrekkelijk voor mensen met een active life style en presenteert ook vele mogelijkheden voor investeerders.

Diverse indelingen van 1, 2, en 3 slaapkamers zijn nog beschikbaar.

Bekijk onze website voor prijzen en meer informatie!

De beste wensen voor het nieuwe jaar 2021!

Best Wishes FOR 2021

As we look back on 2020, we are thankful for the continued support we've received from the Curacao community. We thank you for shopping with us and supporting our business, and our employees through these difficult times.

We wish everyone a prosperous 2021!

Penha Duty Free

Happy New Year!

*Our "Wish" for 2021 is simple:
A general "Well-Being" for
Everyone.*

*With the necessary Attention,
Dedication and Empathy, we
ourselves, Together, can do a lot
in creating such Well-Being.*

**Dutch Caribbean
Securities Exchange**

Pareraweg 45, Willemstad, Curaçao | Phone: (599-9) 461-4545

Email: info@dcxsx.cw | Website: www.dcsx.cw

2020 / OVERLEDENEN

Salsakoningin Lina Domacassé

Op 3 januari overlijdt salsakoningin Lina Domacassé in Wijchen (Nederland) op 67-jarige leeftijd aan kanker. Ze maakte naam in Nijmegen en zelfs in heel Nederland als oprichter van dansschool Amanné, naar eigen zeggen de oudste salsaschool van Nederland. Ze kwam als 18-jarige uit Bonaire naar Nederland om sociale geografie te studeren. Na drie jaar ontdekte ze haar passie salsa toen ze met haar man Ottie Doorstam een ontmoetingscentrum voor Antillianen opzette waar veel werd gedanst. Ze kwam in 2005 in het nieuws toen ze werd verdacht van de geruchtmakende ontvoering van Claudia Melchers, dochter van een vermogende zakenman. Ze werd van alle blaam gezuiverd.

Brievenschrijver Arthur Donker

Op 13 januari wordt bekend dat Arthur Donker is overleden. Hij was 73 jaar en overleed aan kanker. Hij eindigde zijn honderden ingezonden brieven stevast met 'Ik blijf lachen op deze klip'. Hoewel hij schreef over serieuze zaken, was dit vrijwel altijd met een glimlach en een knipoog.

Presentator Hubert Hoogvliets

Op 29 januari overlijdt Hubert Hoogvliets. Hij was vooral bekend als tv-presentator bij TeleCuraçao. 'Bo tra'i media' werd zijn bekendste programma. Daarnaast deed hij veel andere programma's, onder andere sport. Ook werkte hij als verslaggever en producer. Hoogvliets overleed op 72-jarige leeftijd.

Hoteleigenaar Martin Vlietman

Martin Vlietman kan met recht een hotelmagnaat genoemd worden. Op 29 februari overlijdt hij op 84-jarige leeftijd. Hij begon in 1961 op Curaçao als assistent-accountant, maar raakte door zijn werk geïnteresseerd in hotels. In 1968 haalde hij Holiday Inn naar Curaçao en zette later Arthur Frommer op, het hui-

Tv-presentator Hubert Hoogvliets.

Het laatste optreden in de Staten van William Millerson.

FOTO JEU OLIMPIO

dige Piscadera Bay Resort/Floris Suite. Op Jan Sofat bouwde hij een groot landhuis (nu Spanish Water Resort). In 1980 nam hij Princess Beach Hotel over. Hij werkte ook op Aruba en Sint Maarten.

Rector Harold Hollander

Op 7 maart overlijdt Harold Hollander (82). Bij veel mensen op Curaçao is hij bekend als rector van het Peter Stuyvesant College (PSC, nu KAP). Hij studeerde medicijnen en Nederlands, begon als docent bij het PSC en sloot zich aan bij de groep Vitó. Na zijn PSC-tijd was hij secretaris van de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA, nu UoC).

Benzineverkoper Papito van der Dijs

De Vanddis-pompstations wer-

den een soort imperium op Curaçao. Oprichter Pedro 'Papito' van der Dijs overlijdt op 16 mei op 78-jarige leeftijd. De succesvolle zakenman woonde inmiddels in de Dominicaanse Republiek. Hij was geopereerd in de VS en kwam daarna naar Curaçao, waar hij volgens de coronaregels in quarantaine moest. Vanddis werd in 1976 opgericht en telt nu zeven vestigingen. Papito was de oudere broer van de in 2019 overleden Oswald van der Dijs van sap- en ijsfabrikant Lovers, waarin hij ook zelf belangen had. Van der Dijs was ex-schoonvader van politicus Gerrit Schotte.

Statenvoorzitter William Millerson

Na een lange strijd tegen kanker overlijdt Statenvoorzitter William Millerson op 20 juni op 67-jarige leeftijd. Kort voor zijn dood was hij nog een keer naar Nederland gegaan voor behandeling, maar het mocht niet meer baten. Voor zijn vertrek werd in een emotionele vergadering in de Staten afscheid genomen en werd de voorzittershamer overgedragen aan Ana-Maria Pauletta. Zijn overlijden maakt niet alleen op Curaçao indruk, ook in de Tweede Kamer wordt bij zijn dood stilgestaan. Millerson was in 1973 karatekampioen. „Maar meer dan dat, was je een groot man. Een man vol geloof, een goede vader en vriend en in alles wat je deed heb je de filosofie van karate in de praktijk omgezet: oefenen, perfectioneren, kalm blijven, altijd met respect en gefocust, vol toe-

wijding en blijven strijden voor de overwinning”, schrijft premier en partijgenoot Eugene Rhuggenaath. Vanuit alle kanten in de samenleving, ook de oppositie, en uit het buitenland stromen condoleances binnen. De Staten houden op 4 juli een plechtige afscheidsceremonie.

Notaris Gerard Smeets

Oud-notaris Gerard Smeets, een van de voormannen van de Curaçaose financiële sector, overlijdt op 28 juli. 'Een goed mens en een groot man', noemt Gregory Elias hem, die altijd klaar stond voor een bijdrage aan goede doelen. Zijn vader Ton Smeets wordt beschouwd als grondlegger van de sector, maar Gerard zorgde voor uitgebreide wetgeving, zoals belastingverdragen, de Stichting Particulier Fonds (SPF), de penshonadoregeling en op het gebied van scheepvaart. Zijn broer Chris Smeets maakte Citico groot. Gerard Smeets werd 78 jaar.

Sociaal betrokken Ruud Wijngaarde

Op 16 augustus overlijdt Ruud Wijngaarde op 57-jarige leeftijd. Wijngaarde was de drijvende kracht achter talloze sociale projecten en werkte sinds 1997 als beleidsmedewerker bij de sociale stichting Reda Sosial. Hij was speciaal belast met sociale ontwikkeling, drugsverslaving en ouderenzorg. Veel mensen op Curaçao hebben daarom met Wijngaarde te maken gehad. Ook als vrijwilliger was hij erg actief.

Gevolmachtigde minister Frido Croes

Op 11 oktober wordt bekend dat de Arubaanse politicus Frido Croes is overleden. Hij was 62 jaar. In 2009 sloot hij zijn politieke carrière af als Gevolmachtigde minister in Den Haag. In 1988 werd hij lid van de MEP en kwam even later in de Staten, waarvan hij in 2001 de voorzittershamer kreeg. Na een kort ministerschap van Onderwijs werd

Musicus Etzel Provence.

Kunstnares Ariadne Faries.

Croes in 2005 de man in Den Haag voor de regering van Nelson Oduber.

Kunstnares Ariadne Faries

Op de jonge leeftijd van 52 jaar overlijdt na een ziekbed op 18 november de veelzijdige kunstnares Ariadne Faries. Faries was niet alleen een schilder, ze illustreerde menig boek met foto's of met tekeningen. Ook deed ze aan grafische vormgeving en was zij de ontwerper van verschillende series postzegels. Ze heeft heel wat solo-exposities op haar naam staan en ook deelgenomen aan internationale en lokale groepsexposities

Lezers van het Antilliaans Dagblad kennen haar van de serie 'A face in the crowd' die ze in 2008/2009 samen met Elodie Heloise maakte.

Musicus Etsel Provence

Totaal onverwacht overlijdt musicus Etzel Provence (82) op 8 december. Hij was die dag nog op de muziekschool van Cultureel Centrum Curaçao om te trakteren voor zijn verjaardag, maar overlijdt die nacht in zijn slaap. Tot 2010 was hij directeur van de muziekschool en hij gaf velen les in allerlei soorten muziek en koor. Ook op scholen gaf hij les. Als componist heeft hij drie missen, kinderliedjes, musicals, filmmuziek en balletmuziek op zijn naam staan. Zijn dochter Bibi volgde in zijn voetsporen en werd ook bekend als musicus.

Optimisme over vooruitzichten

Het jaar 2020 begint voor Curaçao met voorzichtig optimisme over de economie. De krimp zet weliswaar al enkele jaren door, in het voor de economie zo belangrijke buurland Venezuela woedt de crisis in alle hevigheid door, en het aloude Wimco gaat failliet. Maar er gloort hoop, schrijft econoom Rob van den Bergh op 6 januari in een bijdrage voor deze krant. „Tot voor kort waren vrijwel alle economische indicatoren, met uitzondering van die over het toerisme, in de min. Er is gelukkig weer licht aan het eind van de tunnel voor Curaçao”, schrijft hij. Vooral het vooruitzicht dat de Klesch Group de Isla-raffinaderij overneemt, met de nodige investeringen erbij, is reden voor hoop. Ook de Centrale Bank CBCS schrijft in een verslag dat door het akkoord met Klesch de (negatieve) economische verwachtingen naar boven bijgesteld kunnen worden, al waagt de bank zich niet aan getallen. Van den Bergh heeft het ook over de Groeistrategie en het met Nederland overeengekomen Groeiakkoord voor samenwerking. Al gaat de uitvoering daarvan volgens toenmalig minister Knops van Koninkrijksrelaties niet snel genoeg. Op 29 januari bruist de binnenstad van leven door het bezoek van bijna 10.000 cruisetoeeristen, aldus deze krant een dag later.

Toerisme in de lift
De toeristische sector kijkt op 11 februari terug op een goed 2019 en ziet goede vooruitzichten voor 2020. Het cruisetoeerisme steeg met 6,5 procent, al zal dat door het vertrek van Pullmantur niet doorzetten. Het verblijfstoeerisme ziet er goed uit. Directeur Paul Pennicook van CTB zegt dat de actieve promotie in de Noord-Amerikaanse markt haar vruchten afwerpt, waardoor de aflatende Venezolaanse markt wordt gecompenseerd. Voor 2020 verwacht Pennicook voor het eerst de half miljoen toeristen te overstijgen.

Overnamekandidaat voor de Isla-raffinaderij, Klesch Group, haakt door de coronapandemie af. RdK gaat op zoek naar een andere kandidaat. FOTO DUSH

Cft waarschuwt voor beleid
Het Cft betreurt het dat 2019 met een begrotingstekort is afgesloten. Er zijn in 2020 forse stappen nodig, zegt voorzitter Raymond Gradus na een bezoek op 12 februari. „Het Cft constateert dat tot nu toe te veel de nadruk wordt gelegd op inkomstenverhogingen in plaats van op uitgavenverlagingen. Zeker in combinatie met economische hervormingen kunnen uitgavenverlagingen de economische groei aanjagen en de betalingsbalans verbeteren.” De tekorten uit voorgaande jaren moeten volgens de aanwijzing van de Rijksministerraad in de komende drie jaar worden gecompenseerd.

Extra lening/ Groeiakkoord
Op 26 februari stemt minister Knops, ondanks het te lage tempo, toe in een extra lening van 30 miljoen gulden voor Curaçao in het kader van het Groeiakkoord. Dit moet tot duurzame economische groei leiden en gezonde overheidsfinanciën. Curaçao moet een strategische investeringsagenda opstellen ‘waaruit blijkt dat de voorgenomen investeringen voldoen aan criteria van economische rentabiliteit, in het licht van de doelstellingen van het Groeiakkoord’, voegt Knops eraan toe in een brief aan de Tweede Kamer.

Cft niet tevreden over begroting 2020
„De financiële situatie van Curaçao blijft zorgwekkend”, schrijft Cft-voorzitter Gradus op 5 maart. De begroting voor 2020 voldoet niet. Minister Kenneth Gijsbertha van Financiën krijgt nog twee weken om orde op zaken te stellen en tekorten uit vorige jaren te compenseren. Anders stapt het Cft naar de Rijksministerraad, dat in juli 2019 Curaçao een aanwijzing gaf.

Alarm op Aruba voor bedreigingen toerisme
Op 9 maart slaat op Aruba toerismeorganisatie Ahata alarm voor ‘een groot gevaar voor de

Op Hato heerst na het sluiten van de luchtgrenzen bijna doodse stilte.

toekomst van het land’. De organisatie noemt voor het eerst het coronavirus, dat leidt tot angst om te reizen, maar denkt op dat moment vooral aan andere oorzaken voor een terugval. Dat zijn de toenemende concurrentie in het Caribisch gebied, onvoldoende gekwalificeerd personeel voor de nog te bouwen hotels en de Amerikaanse presidentsverkiezingen, waardoor Amerikanen meestal de hand op de knip houden. Nog diezelfde week vraagt premier Evelyn Wever-Croes de Koninkrijksregering toestemming om de financiële normen te mogen overschrijden omdat zij verwacht dat Aruba economisch zwaar getroffen zal worden door corona.

Curaçao in hoogste alarmfase
Op 13 maart kondigt premier Rhuggenaath voor Curaçao de hoogste alarmfase af nadat het luchtruim is gesloten wegens het oprukkende coronavirus in Europa. „Het is een kwestie van de balans opmaken tussen gezondheid en economie. Ik heb de volle steun van de ministerraad gekregen toen we ervoor kozen op te schalen naar het niveau van een crisis”, zegt Gezondheidsminister Suzy Camelia-Römer. „We moeten beseffen dat de maatregelen een enorme impact hebben op de economie”, zegt epidemioloog Izzy Gerstenbluth na de eerste

besmettingsgevallen op Curaçao en wanneer veel winkels de deuren tijdelijk sluiten. Op 18 maart is er in de Fortkerk een ‘nationale’ gebedsdienst met verschillende religieuze leiders, wat de ernst van de crisis nog eens benadrukt.

Hotels gaan dicht, 15.000 banen in gevaar
Het toerisme komt volledig stil te vallen. Chata-topman Miles Mercera zegt op 20 maart dat alle hotels zullen sluiten, nu er bijna geen vluchten meer binnenkomen. Samen bieden zij werk aan 11.000 werknemers en als de van de hotels afhankelijke leveranciers daarbij worden opgeteld schat Chata dat 15.000 personen zonder werk komen te zitten. De duikscholen, attracties, touroperators, tourbussen, taxi’s, restaurants en bars nog niet meegerekend.

Doornbosch nieuwe president CBCS
Richard Doornbosch wordt de nieuwe president van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS). Doornbosch (1973) is sinds 2016 plaatsvervangend bewindvoerder bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in Washington DC. Hij is een monetair econoom met ruim twintig jaar ervaring in de financiële sector, internationale organisaties en publiek bestuur. De voordracht blijkt al op 11 maart te zijn gedaan, maar wordt pas op 22 maart bekend.

CBCS verwacht omvangrijke krimp
Het effect van de coronacrisis op de economie van Curaçao, vanwege de gedwongen sluiting van de grenzen, is ‘omvangrijk’. Afhankelijk van de duur en snelheid van het herstel tussen de -4,5 tot mogelijk zelfs -19,4 procent. Dat stelt interim-president van de Centrale Bank CBCS, José Jardim, 22 maart in een persverklaring. In haar berekeningen heeft de CBCS nog geen rekening gehouden met de economische effecten van een eventuele uitbraak van het virus op Curaçao en Sint Maarten. De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao berekent dat de werk-

loosheid zal oplopen tot 48 procent.

Zorgen over CBCS: IMF inschakelen
Minister Knops maakt zich zorgen over de situatie bij de Centrale Bank Curaçao en Sint Maarten (CBCS) en de stabiliteit van het financiële stelsel in de monetaire unie van beide autonome landen. Het toezicht door de CBCS noemt hij in een brief van 24 maart aan de Tweede Kamer ‘tekortschiend’. De crisis rond de Girobank heeft de zorgen ‘verder versterkt’. Hij stelt voor het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in te schakelen om te helpen meer financiële stabiliteit te krijgen in de kwetsbare economieën.

Economische vooruitzichten steeds somberder
De negatieve economische ontwikkeling zal voor Curaçao nóg heftiger uitpakken dan verwacht, na de sluiting van de luchtgrenzen. Met de lockdown van een maand wordt op 22 april gerekend met -17,7 procent. „De economische krimp zou echter kunnen oplopen tot 25,4 procent bij een lockdown van drie maanden”, aldus de CBCS, die haar groeiprojectie voor 2020 naar beneden heeft bijgesteld. Belangrijke delen van de economische activiteiten die nu stilliggen moeten worden hervat, aldus José Jardim, interim-president van de CBCS.

Overname Isla door corona vertraagd
Een nieuwe tegenslag voor Curaçao wordt op 7 mei bekend. Door de wereldwijde coronacrisis is Klesch Group niet in staat de petroleumindustrie op het eiland nog in de eerste helft van dit jaar, zoals eerder was afgesproken, over te nemen. Er wordt nu verwacht dat de overname ‘voor de jaarwisseling’ zal zijn. Bijna 900 voormalige Isla-werknemers worden in afwachting van de overname van de exploitatie door Klesch al sinds januari uitbetaald met gemeenschapsgelden afkomstig van overheids-nv Refineria di Kòrsou (RdK).

2020 / ECONOMIE EN FINANCIËN

Lokaal toerisme moet zorgen voor lucht

Het is een grote uitdaging om de toeristische sector weer op de been te krijgen. Mogelijk liggen er kansen voor het ontwikkelen van lokaal toerisme, zegt premier Rhuggenaath bij de aankondiging dat het eiland op 8 mei intern weer grotendeels opengaat. Ook toeristen zullen op den duur weer terugkomen, maar op korte termijn kan de sector mogelijk al profiteren van wat het eiland zelf te bieden heeft, aldus de premier. Nog diezelfde maand komen hotels met tal van aanbiedingen voor de lokale bevolking.

CBCS weer somberder

Ook eind mei stelt de CBCS de economische projecties van Curaçao naar beneden bij. Er wordt nu uitgegaan van een scenario van 18,6 procent reële krimp in 2020. Omdat na sluiting van de (lucht)grenzen medio maart in verband met de risico's van het coronavirus de daaropvolgende lockdown niet één maand, maar zes weken duurde, rekent de CBCS met een aanvullend negatief effect van 2,1 procentpunt vergeleken met april. Positief effect (0,8 procentpunt) heeft wel de liquiditeitssteun uit Nederland.

Santa Barbara Resort sluit deuren

Het prestigieuze Santa Barbara Resort met 350 kamers sluit op 1 juni de deuren. De 265 werknemers komen op straat te staan. De sluiting van het luxehotel is een grote klap voor het Curaçaose toerisme. Het hotel dat tien jaar geleden openging als Hyatt zegt in een persverklaring 'na zorgvuldige afweging intens bedreefd te moeten aankondigen' dat Santa Barbara genoodzaakt is 'collectief ontslag aan te vragen bij het ministerie van SOAW'. De directie spreekt over een sluiten voor twaalf tot achttien maanden. De golfbaan en het strand blijven open.

'Stille economische crisis' ging aan corona vooraf

Uit een in opdracht van de Tweede Kamer uitgevoerd onderzoek komt naar voren dat de Caribische regio al tien jaar te maken heeft met een stille crisis. Het Economische Bureau Amsterdam verwacht in het rapport 'Kleine eilanden, grote uitdagingen' dat zonder hulp van buiten het sociaaleconomische leven drastisch achteruitgaat nu de coronacrisis er nog bovenop komt. Het Caribisch gebied kent structurele kwetsbaarheden. Door in het Caribisch deel van het Koninkrijk meer overheidstaken in gezamenlijkheid met de andere landen c.q. op koninkrijksniveau uit te voeren, kan in de toekomst doelmatigheids-winst en kwaliteitsverbetering gerealiseerd worden.

Het eerste duidelijke slachtoffer van de coronapandemie is Santa Barbara Resort, dat de deuren sluit. Eind van het jaar wordt het overgenomen door Sandals.

SER negatief over in te voeren ABB

De Sociaal-Economische Raad (SER) is negatief over het aangepaste voorstel van de regering voor invoering van de algemene bestedingsbelasting (abb). Had de SER eerder al bedenkingen over het eerste concept, de nieuwe abb kan ook niet de goedkeuring van dit adviesorgaan wegdragen. „De aanpassingen, die worden voorgesteld in het onderhavige ontwerp, hebben de bedenkingen en bezwaren van de SER tegen het ontwerp niet weggenomen.” Het ongemotiveerde en niet onderbouwde voorstel om de abb te gebruiken om een interne crisis bij een commerciële instelling (Giro) te mitigeren kan bij het adviesorgaan niet door de beugel. Het is 'dé manier om het ondernemersvertrouwen, het ondernemersklimaat en het vertrouwen van burgers in de overheid te doen verslechteren'.

Luchtgrenzen weer open

Na 3,5 maand gaan de luchtgrenzen op 1 juli weer open voor Nederland. Dat maakte de regering van Curaçao al op 8 juni bekend. Ook komt er een 'air bubble' met Bonaire. Zowel in Nederland als Bonaire is het aantal besmettingen laag. Aruba en Sint Maarten doen mee onder de voorwaarde dat de grenzen van die landen met de Verenigde Staten gesloten blijven. Met het openstellen van de grenzen van en naar vooral

Nederland komt het personen- en toeristenverkeer weer langzaam op gang. Dat is voor de lokale economie en de werkgelegenheid van cruciaal belang.

Aruba wil af van eenzijdige economie

Aruba wil af van de huidige eenzijdige economie die vrijwel alleen is gebaseerd op toerisme. Dat staat in de 'Nota Hervormingen Aruba' van 15 juni in verband met de voorwaarden die Nederland stelt aan verdere versterking van liquiditeitssteun. Omwille van het duurzaam kunnen ontwikkelen en ook het beperken van risico's moet Aruba over een bredere, veelzijdige basis beschikken. „Kortom: wij moeten aan andere zaken welvaart onttrekken naast het masatoerisme.”

TUI hervat vluchten

TUI start haar operatie weer op en zal op 2 juli weer van Amsterdam naar Curaçao vliegen. Dat maakte de maatschappij op 21 juni bekend. Bonaire volgt op 9 juli en Aruba op 11 juli. Curaçao, Bonaire en Aruba zijn populaire bestemmingen voor de Nederlandse vakantieganger. TUI stelt dan ook 'zeer verheugd' te zijn dat de grenzen in juli weer opengaan.

IMF voorziet langdurige klap voor toerisme

Het IMF voorspelt in het nieuwste verslag dat ondanks de steun-

maatregelen er toch veelvuldig banen verloren zullen gaan. In april en mei zijn bij Curaçaose ondernemingen 3.500 werknemers afgevoerd, bijna 5 procent van de beroepsbevolking. De schok veroorzaakt een groot gat in de belastinginkomsten en sociale premies. Er wordt een economische krimp voorspeld van 23 procent. Het IMF rekent op 25 procent van de aantallen toeristen van vorig jaar tegen het einde van het jaar. Pas in 2023 zal dat niveau weer worden bereikt. Het IMF bepleit in het verslag dat op 13 juli wordt geopenbaard voor Curaçao en Sint Maarten 'een zo geleidelijk mogelijk begrotingsbeleid', bezuinigingen om tekorten weg te werken.

Klesch neemt Isla niet over

Door de aanhoudende onduidelijkheid van de Klesch Group over de overname van de Isla-raffinaderij ziet RdK zich genoodzaakt de overeenkomst op 17 juli op te zeggen. „RdK zal een transparant proces opstarten op zoek naar een nieuwe overnamekandidaat van de raffinaderij”, aldus het overheidsbedrijf.

Aruba fors geraakt door coronacrisis

De Arubaanse economie zal dit jaar naar verwachting tussen 16,4 procent en 31,3 procent krimpen, vergeleken met een eerder geschatte groei van 2,8 procent in een scenario waarin -

onder andere - de coronapandemie niet zou hebben plaatsgevonden. Dat meldt de Centrale Bank van Aruba (CBA) in augustus in verband met de herziene economische vooruitzichten voor 2020.

CBCS voorziet lichtpuntje in 2021

De Centrale Bank CBCS verwacht in 2021 een economische groei van 6,6 procent voor Curaçao. Dat blijkt uit de 'Outlook 2021' van eind augustus. De geprojecteerde groei komt na een desastreus economisch jaar 2020, waarvan de verwachting is dat de lokale economie vooral als gevolg van de coronacrisis met maar liefst een vijfde zal krimpen (-20,4 procent). Dit heeft alles te maken met de 'enorme macro-economische impact' van Covid-19 op zowel de binnenlandse als de buitenlandse vraag, aldus de CBCS.

Vrije zone Koningsplein nadert einde

De regering heeft plannen om de vrije zone Koningsplein om te zetten in een 'niet-E-zonegebied', blijkt uit een SER-advies eind augustus. Reden is de economische malaise. „Naast de krimp van de lokale economie, de economische situatie in Venezuela, het gebrek aan regionale vluchten ('airlift') en de concurrentie met de vrije zones in Panama en de Dominicaanse Republiek, vindt er steeds minder doorvoer en afzet van goederen plaats vanuit de E-zones.” Nieuwe ondernemers melden zich niet en er vertrekken steeds meer huurders.

Curaçao vluchthaven voor cruiseschepen

Lichtpuntje in de coronapandemie voor de Curaçaose economie is dat veel cruisereederijen hun stilliggende schepen in Curaçao 'parkeren'. Meer en meer schepen komen begin september voor een kortere of langere periode naar het eiland voor stalling en onderhoud. Het totaal aantal cruiseschepen in de haven liep op tot 27. Volgens Curaçao Port Authority komen ze voor een 'lay-up', crew change, bunkering, scheepsreparatie, water- en voedselvoorziening en de afgifte van scheepsafval.

Door het stilvallen van de cruise-industrie zoeken veel rederijen een 'parkeerplek' voor hun schepen. Curaçao is populair en profiteert zo nog een beetje van de crisis.

FOTO ERSILIA DE LANNOOY

Plaza Hotel verkocht aan APC

Het Algemeen Pensioenfonds (APC) is de nieuwe eigenaar van Plaza Hotel. APC koopt het gebouw op 17 september voor 6,3 miljoen gulden tijdens een veiling in opdracht van executant Girobank. Op dat moment wordt nog geheimzinnig gedaan over wie er precies achter de aankoop zit, maar snel wordt duidelijk dat dit het speciaal hiervoor opgericht Heritage Plaza Consortium is met onder andere de bekende Nederlandse oud-voorman van werkgeversorganisatie VNO-NCW, Hans de Boer, en vastgoedexperts. Er zijn plannen voor een duurzame ontwikkeling van het complex met onder andere een ‘Rijksmuseum’, cultuur, onderwijs en wonen.

CBCS-president wil soepeler regels

CBCS-president Richard Doornbosch pleit ervoor om de huidige starre regel voor het jaarlijks hebben van een sluitende begroting los te laten. Deze biedt de regeringen van Curaçao en Sint Maarten in tijden van crisis niet de flexibiliteit en mogelijkheid om tijdelijke tekorten te hebben op de gewone dienst van de begroting, waardoor ze van de re-

Na jaren leegstand en verwaarlozing krijgt het Plaza Hotel eindelijk een nieuwe eigenaar. Een consortium met onder anderen de Nederlandse ondernemer Hans de Boer gaat het project ontwikkelen.

gen in de drup worden geholpen. Dat schrijft de nieuwe topman van de Centrale Bank 10 oktober in een blogbijdrage op de CBCS-website over tien jaar autonomie. Doornbosch spreekt van ‘een unieke kans om onze agenda bij te stellen en ons ervan te verzekeren dat in het nieuwe decennium alle kansen worden benut om duurzame en inclusieve economische groei te realiseren’.

Doek valt voor Giro

Na zeven jaar onder de noodregeling van de Centrale Bank (CBCS) te hebben gestaan, valt eind oktober het doek voor de Girobank. Voor het einde van dit jaar sluit de bank haar deuren. De regering van Curaçao sluit

een lening af met Nederland zodat de deposanten van de Girobank hun fondsen kunnen krijgen, ‘ineens of op termijn’. Dat maakt minister Kenneth Gijsbertha van Financiën bekend in gesprek met het Antilliaans Dagblad.

Tussen hoop en vrees

Terwijl enerzijds er weer hoop gloort door het politiek akkoord tussen Curaçao en Nederland, vreest de toeristische sector begin november dat er mogelijk een negatief reisadvies komt van Nederland wegens de oplopende besmettingscijfers. Het kabinet in Den Haag is zich bewust van de ‘enorme gevolgen’ voor het Curaçaose toerisme en dat van de andere Caribische eilanden

van zo’n negatief reisadvies, zei staatssecretaris Raymond Knops, die begin november op het eiland is om het akkoord te tekenen. Het lukt hem samen met premier Rhuggenaath om voor het Caribische deel van het Koninkrijk een uitzondering te krijgen.

Ongekende krimp in 2020

Curaçao sluit coronacrisisjaar 2020 voorlopig af met een ongekende krimp van 21,4 procent. Voor volgend jaar, 2021, wordt gerekend op een groei van het bruto binnenlands product (bbp) met 6,5 procent. Dat is echter nog onzeker, want afhankelijk van onder meer het geleidelijk herstel van het toerisme en ook het opstarten van de raffi-

naderij. Dat schrijft de CBCS in de jongste nota over de economische ontwikkelingen.

Nieuw leven voor Santa Barbara Resort

Op 2 december wordt bekend dat het Jamaicaanse Sandals het gesloten Santa Barbara Resort gaat exploiteren. Op 10 december wordt het officieel. Sandals wil 40 miljoen dollar investeren en denkt 1.200 banen te creëren. Het wordt een all-inclusive hotel.

Nederland geeft Curaçao code oranje

De berekeningen van de CBCS kunnen al snel de prullenbak in. Op 7 december kondigt Nederland een negatief reisadvies af voor Curaçao, code oranje, wegens de snel oplopende besmettingscijfers. Op Curaçao verblijvende bezoekers hoeven niet direct terug te keren, maar zij moeten wel tien dagen in quarantaine na terugkeer in Nederland. Toerismeorganisatie Chata reageert in paniek en beschuldigt de regering-Rhuggenaath ervan verkeerde cijfers te publiceren over de aantallen coronabesmettingen. De economie krijgt die week nog extra klappen door een reeks blackouts vanaf 6 december.

Advertentie

We are all humbled by 2020

Personal difficulties and financial hardships have taught us that only through kindness we are able to move forward. We are thankful to be part of a strong community that has shown kindness and resilience during these challenging times. Throughout this season, and as we move into 2021, we wish you endurance, strength, health, and prosperity.

CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN

2020 / BONAIRE / BES

Regeling voor sleepdiensten

De afdeling Haven en Loodswezen van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) sluit in januari een tijdelijke regeling om de haven toegankelijk te houden gedurende de periode dat de sleepboot Ola slechts beperkt beschikbaar is. Die moet vaker op Curaçao worden ingezet wegens onderhoud aan andere sleepboten. Voor de Ola kan geen vervangende sleepboot worden gebruikt zonder dat daarvoor bij aankomst op Bonaire opnieuw een groot bedrag aan abb aan het Rijk moet worden afgedragen. Samen met de Scheepvaartinspectie (Nederland) is een plan gemaakt om de dienstverlening en de veiligheid in de haven te handhaven.

Plantage Bolivia toch verkocht

De Nederlandse multimiljonair Meine Breemhaar is de nieuwe eigenaar van Plantage Bolivia op Bonaire. Dat meldt de Nederlandse krant *Trouw* op 3 januari. Berichten dat de omstreden verkoop, bedoeld om het natuurgebied deels te ontwikkelen, was afgeblazen blijken onderdeel van een truc te zijn om de verkoop via een omweg alsnog door te laten gaan. Ondernemer Breemhaar heeft namelijk de complete nv Bonaire Properties overgenomen. Oud-gezaghebber Richard Hart, die het gebied erfde en nu minderheidsaandeelhouder is, had al geheimzinnig aangekondigd dat er in januari meer duidelijkheid zou komen.

Toekomst Bopec steeds somberder

De dagen van Bopec lijken geteld, meldt het Antilliaans Dagblad op 8 januari. Het dochterbedrijf van het Venezolaanse staatsoliebedrijf PdVSA verkeert al jaren in slechte staat en functioneert nog nauwelijks. In maart verloopt de vrijwaring in verband met de sancties van de Verenigde Staten tegen de regering-Maduro van Venezuela. Gezaghebber Edison Rijna zegt dat er wordt gewerkt aan een verzoek om verlenging. De onzekerheid en het snel dichterbij komen van de einddatum brengen onrust onder het personeel met zich mee. Begin februari blijkt dat al enkele maanden eerder twee steigers van Bopec zijn gesloten wegens achterstallig onderhoud op last van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

Meer bevoegdheden Saba

Om Saba wat meer autonomie te geven, krijgt het eilandsbestuur de zelfstandige beslissingsbevoegdheid om bijzondere onderstand toe te kennen. Daarnaast belooft staatssecretaris Van Ark (SZW) te onderzoeken hoe het hele proces van ver-

Vakbond Usibo lanceert in juni een actie onder de bevolking om Bopec open te houden.

blijfs- en werkvergunningen kan worden versneld. Zij wil Saba belonen voor het feit dat het zijn zaken goed voor elkaar heeft, schrijft ze 4 februari, in tegenstelling tot Bonaire en Sint Eustatius. Maar de wens om zelf werkvergunningen af te geven wordt niet gehonoreerd. Dat levert volgens Van Ark geen tijdswinst op bij het vervullen van vacatures.

Het Koraal sluit en opent de deuren

Basisschool Het Koraal sluit 4 februari zijn deuren. Directeur Vera Dohmen ziet geen toekomstperspectief voor de school nu de afdeling Leerplicht geen erkenning wil geven aan de school. De particuliere basisschool verzorgt op Bonaire onderwijs op maat voor kinderen die in het reguliere onderwijs tussen wal en schip vallen. Leerplichtambtenaar Martis is van mening dat Het Koraal illegaal bezig is. Ouders reageren boos. Gedeputeerde Nina den Heyer en hoofd Nolly Oleana van de OCW-unit bij RCN zeggen dat niet Leerplicht over de erkenning gaat, maar dat het positieve advies van de Onderwijs-

inspectie hiervoor voldoende is. Op 12 februari volgt alsnog de officiële erkenning van Het Koraal door het BC en kan de school op 18 februari weer open.

Noodmaatregel energievoorziening

Gezaghebber Rijna neemt op 10 februari noodmaatregelen om de brandstofvoorziening van Bonaire veilig te stellen. Dat is nodig wegens de afhankelijkheid van zware stookolie (HFO) die is opgeslagen bij Bopec. Amerikaanse sancties verbieden handelen met de Venezolaanse eigenaar PdVSA en de vrijwaring loopt eind maart af. De voorbereidingen voor de bouw van een overslagvoorziening voor HFO bij de luchthaven (BIA) zijn gestart en Curoil is gevraagd aanvoer en opslag van brandstof mogelijk te maken.

Aangifte tegen gezaghebber

Op 5 maart doen de DP-leden in de Eilandsraad aangifte tegen gezaghebber Rijna van valsheid in geschrifte. Volgens de drie fractieleiden heeft de gezaghebber een door de Eilandsraad

vastgestelde verordening tot de wijziging van de Wegenverkeersverordening opzettelijk gewijzigd. Hij heeft twee 'bullets' in de verordening verwijderd in tegenstelling tot wat in de raadsvergadering is besloten. En dit - zo stelt het trio - is strafbaar.

RdK legt beslag bij Bopec

Refineria di Kòrsou (RdK) legt begin april beslag op de inventaris van de tanks van Bopec. RdK zegt dat rekening is gehouden met het waarborgen van de brandstoflevering aan de gemeenschap van Bonaire en de salarissen van de Bopec-werknemers. Curoil mag met de vrijwaring van Amerikaanse sancties tegen eigenaar PdVSA 85.000 vaten met olieproducten in de tanks van Bopec verkopen. Met de opbrengst kunnen de salarissen worden betaald. Meer slecht nieuws volgt eind augustus als ILT Bopec opdraagt een aantal tanks en leidingen leeg te maken wegens het risico op lekkages door het slechte onderhoud.

Oleana gooit knuppel in hoenderhok

Tijdelijk bestuurder Ben Oleana

van Bonaire Holding Maatschappij (BHM) gooit met een brief aan staatssecretaris Knops een knuppel in het hoenderhok. Hij stelt dat de code corporate governance niet wordt nageleefd, omdat de politiek (het BC) zich bemoeit met de bedrijfsvoering door de aanstelling van een kwartiermaker. Het BC reageert 'met teleurstelling en verbazing': „Wij nemen afstand van deze ferme en onjuiste aannames van de tijdelijk bestuurder.” Eind mei stapt Oleana op. De raad van commissarissen (RvC) kan zich niet verenigen met de koerswijziging die de tijdelijk bestuurder 'eenzijdig heeft ingezet', tegen de duidelijke wens van de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) en ook in strijd met de met Oleana gesloten managementovereenkomst.

Herbenoeming gezaghebbers

Op voordracht van staatssecretaris Knops worden in mei de gezaghebbers van Bonaire en Saba benoemd voor respectievelijk een tweede en een derde ambtstermijn. Jonathan Johnson is sinds 2 juli 2008 gezaghebber van Saba. Edison Rijna is sinds 20 augustus 2014 gezaghebber van Bonaire. Hun nieuwe ambtstermijnen van zes jaar beginnen op respectievelijk 1 juli en 20 augustus 2020.

Herstelwet Sint Eustatius van kracht

De Eerste Kamer neemt op de laatste vergaderdag voor het zomerreces, 7 juli, de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius met algemene stemmen aan. Daarmee kan de geleidelijke terugkeer naar de normale situatie van start gaan. Senator Paul Rosenmöller (GroenLinks) zegt in een stemverklaring namens de meeste fracties dat de Tijdelijke wet taakverwaarlozing op 6 februari 2018, waarmee de democratie buiten werking werd gesteld niet lichtzinnig met spoed door het parlement werd aangenomen. Nu gaat een nieuwe fase in op weg naar herstel.

Knops ontevreden over tempo

Staatssecretaris Knops van Koninkrijksrelaties is ontevreden over het tempo waarin de uitvoering van het Bestuursakkoord verloopt. Dat schrijft hij 8 september in een brief aan de Tweede Kamer na zijn bezoek aan Bonaire. De verbeteringen in het overheidsapparaat en het financieel beheer laten op zich wachten. Ook de vorderingen bij het herstel van de wegen zijn onvoldoende. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst getekend met Alphen aan den Rijn en Rotterdam. „Het komt nu aan op het daadkrachtig uitvoeren van de diverse wegenprojecten die op stapel staan.”

Plantage Bolivia is een groot natuurgebied, dat via een truc wordt verkocht aan projectontwikkelaar Breemhaar.

FOTO FRANS VINJ

Coalitie verliest Coffie

Daisy Coffie, raadslid van de coalitiepartij MPB, keert terug na bijna een jaar afwezigheid vanwege een ingrijpende en langdurige medische behandeling in Europees Nederland. Zij is kritisch over ‘het onbegrijpelijke gebrek aan voortgang in de implementatie van het Bestuursakkoord’. Bij een huisbezoek van enkele topfiguren uit de MPB krijgt ze te horen dat ze niet langer fractievoorzitter is wegens ‘gezondheidsredenen’. Het is niet verrassend meer dat ze op 2 oktober bekendmaakt de MPB de rug toe te keren en als onafhankelijk Eilandsraadslid verder te gaan. De coalitie MPB/UPB heeft daardoor nog maar de kleinst mogelijke meerderheid van vijf tegen vier.

Huisarts veroordeeld voor ontucht

Een 61-jarige huisarts op Bonaire is veroordeeld tot vier maanden voorwaardelijke gevangenisstraf met een proeftijd van drie jaar en een werkstraf van 240 uur. Dat wordt op 3 oktober bekendgemaakt. De arts pleegde ontucht met een 18-jarige patiënte. Hoewel hij in eerste instantie van mening was dat ‘het wel kon dat hij een patiënte buiten kantoor zoende’, erkent hij later dat hij een sociaal-ethische

norm had geschonden. De rechter benadrukt dat indien er sprake is van een arts-patiëntrelatie, dergelijke handelingen altijd strafbaar zijn, dus ook buiten kantoor. Een ontzetting uit zijn beroep wordt door de rechter niet proportioneel gevonden.

EKZ steekt geld in brandstofopslag

De nieuwe brandstofopslag, die de afhankelijkheid van het zielogende Bopec moet wegnemen, wordt grotendeels door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gefinancierd. Dat maakt minister Eric Wiebes op 10 oktober bekend. Er wordt hiervoor een bv opgericht. Particuliere investeerders zijn voorsnog niet gevonden. De Staat steekt er ruim 10 miljoen euro in, maar er is 30 miljoen nodig. Als er geen vreemd vermogen wordt aangetrokken zal EZK het eigen aandeel vergroten. Curoil zal de distributie voor zijn rekening nemen. Oppositiepartij PDB vindt dat Bonaire hierdoor te afhankelijk wordt van Nederland voor de brandstofvoorziening. Onafhankelijk Eilandsraadslid Daisy Coffie vindt dat de raad buitenspel is gezet.

Politieke waas bij BHM

Uit het onderzoek naar ver-

MPB-leider Elvis Tjin Asjoe treedt eind november af.

meende misstanden bij BHM, dat medio november openbaar wordt, komt naar voren dat bij benoemingen en inhuur binnen BHM weliswaar de bestaande regelgeving is gevolgd, maar dat er toch een waas van onzakeijheid en politieke motivering overheen hangt. Voor de beschuldiging dat er sprake zou zijn van structurele politieke obstructie kunnen de vermoedens niet voldoende onderbouwd worden. De gezaghebber liet onderzoek doen nadat hij eind

mei een overdrachtdossier van toenmalig directeur Ben Oleana kreeg. Daarin werden mogelijke integriteitsschendingen gesignaleerd. Gedeputeerde James Kroon heeft volgens een verslag in het rapport onzorgvuldig en weinig transparant gehandeld rond de besluitvorming, gunning en facturatie van werkzaamheden met betrekking tot de ledverlichting voor het stadion. Van belangenverstrengeling is geen sprake. Zowel oppositie als coalitie in de Eilands-

raad heeft kritiek op de uitvoering van het onderzoek, omdat het politiek gekleurd zou zijn dan wel omdat de slager zijn eigen vlees keurt.

Laatste waarschuwing

Staatssecretaris Knops waarschuwt gezaghebber Edison Rijna op 20 november dat hij geen uitstel wil geven voor het indienen van de ontwerp-begroting 2021 van Bonaire. De uiterlijke datum om deze in te dienen was 15 november. Mocht het Bestuurscollege op 22 november nog steeds geen stukken hebben ingediend dan laat de minister van BZK zelf de begroting vaststellen door het Cft. De irritatie van Knops wordt vooral veroorzaakt doordat er geen verbetering zit in het proces.

Gedeputeerde Tjin Asjoe neemt ontslag

Gedeputeerde Elvis Tjin Asjoe dient op 26 november zijn ontslag in. Hij lag onder vuur vanwege zijn financieel beleid en zijn opstelling in de zaak rond BHM, zelfs binnen zijn eigen partij MPB. Maar zijn terugtreden heeft daar niet mee te maken en ook niet met de kritiek van staatssecretaris Knops. Het ontslag is slechts tijdelijk om zijn scheiding te regelen.

Advertentie

hbn | law & tax

Wij danken onze cliënten voor het in ons gestelde vertrouwen.

2020 / ARUBA

Premier Wever-Croes blij met vertrek Citgo

Direct bij de jaarwisseling maakt premier Evelyn Wever-Croes duidelijk dat zij haar buik vol heeft van Citgo. De regering heeft er nooit vertrouwen in gehad dat Citgo in staat is de overeenkomst over het exploiteren van de olieraffinaderij in San Nicolas na te komen. Door de situatie in Venezuela en de internationale sancties, was er geen uitzicht op de levering van de benodigde olie en verliepen de financiële transacties moeizaam. „Keer op keer paste Citgo haar plannen aan, maar iedere keer bleken die niet te realiseren.” Toen bleek dat Citgo alleen vrijwaring van Amerikaanse sancties wilde om de sluiting te kunnen bekostigen ‘veranderde dat de relatie volledig’, aldus de premier. Voor 77 werknemers is ontslag aangevraagd en de deuren sluiten op 31 januari. Maar de besprekingen over beëindiging van het huurcontract slopen daarna voort.

Aruba Airlines in opspraak

Het Nederlandse tv-programma Nieuwsuur beschuldigt op 7 januari in een rapportage Aruba Airlines van medewerking met het Cubaanse regime bij het gedwongen uitzetten van dissidenten. Ook beweren de journalisten dat de maatschappij tegen de wettelijke regels in een buitenlandse eigenaar heeft, namelijk de tot Amerikaan genaturaliseerde Esteban Valles. Die zou bevriend zijn met de linkse regimes in Cuba en Venezuela. De bewering over het eigendom is onjuist, omdat de holding in handen is van een Arubaanse rechtspersoon (een nv). Wie de aandeelhouders zijn of waar ze wonen speelt geen rol. Volgens Valles is ook het verhaal over de uitzetting niet waar. De regering van Aruba wijst de maatschappij er desondanks op dat de mensenrechten moeten worden nageleefd.

Toerisme in dalende lijn

Voor de crisis rond het coronavirus uitbreekt maakt hotelorganisatie Ahata bekend dat het toerisme in een dalende lijn zit. Op 10 maart wordt bekend dat het aantal overnachtingen in februari voor de tweede maand op rij lager was dan een jaar eerder. In

de tweede maand van dit jaar was de bezettingsgraad gemiddeld 89,3 procent, wat 2,5 procentpunt lager is dan vorig jaar februari. De kamerprijzen waren wel hoger. Toeristen betaalden gemiddeld 367,67 dollar, wat 2,1 procent meer is dan een jaar eerder. De opbrengst per kamer, de RevPar, daalde met 0,6 procent tot 328,05 dollar.

Oppositie woedend over carte blanche Citgo

De regering vraagt de Staten op 27 maart om een machtiging om het contract met Citgo te kunnen ontbinden met onder andere kwietschelding van de huur van 175 miljoen florin. De Raad van Advies is kritisch en oppositiepartij AVP woedend. „Deze carte blanche druist in tegen de beginselen van het democratisch bestel, rechtszekerheid en goed bestuur.” Volgens fractieleider Marlon Sneek misbruikt de regering de coronacrisis om hiermee weg te komen. Volgens premier Wever-Croes heeft Citgo simpelweg geen geld meer na de afhandeling van belastingen (16 miljoen dollar) en ontslagvergoedingen. Aruba krijgt met de overeenkomst weer de beschikking over de installaties. De regering zet de olieopslag begin mei meteen te huur, omdat er door de crisis een wereldwijd tekort is aan opslagruimte.

Lopez-Tromp in onmin met partij

Minister Marisol Lopez-Tromp van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu, moet opstappen. Dat vindt haar eigen partij POR. Volgens interim-partijleider Andin Bikker, tevens minister van Justitie, is er sinds begin dit jaar geen sprake van communicatie meer tussen de partij en de minister. Hij zegt niet meer te kunnen leven met de beslissingen die ze zonder overleg neemt. Hij dreigt begin juni met een motie van wantrouwen. Steen des aanstoots is de grote schoonmaak die Lopez-Tromp houdt bij vuilverwerker Serlimar. Voormalig partijleider Otmar Oduber had als minister daar juist allerlei kostbare ingrepen gedaan. Lopez-Tromp is niet van plan zich weg te laten

De overeenkomst met Citgo voor de raffinaderij wordt in januari ontbonden.

sturen. Er wordt een mediation gestart om de problemen op te lossen.

Twee doden bij crash marinehelikopter

Een NH90-helikopter van Defensie stort zondagmiddag 19 juli op zo'n 12,5 kilometer uit de kust van Aruba neer. Twee van de vier bemanningsleden komen daarbij om het leven. Het gaat om de 34-jarige vlieger Christine Martens en de 33-jarige tactische coördinator Erwin Warnies. Commandant der Strijdkrachten Rob Bauer maakt dit op zondagavond lokale tijd op een persconferentie in Den Haag bekend. Het ongeval gebeurde aan het einde van een kustwachtpatrouille met stationsschip Zr.Ms. Groningen. Aan beide kanten van de oceaan wordt met grote verslagenheid gereageerd. De zwarte doos wordt snel gevonden en zowel Defensie als de Onderzoeksraad voor Veiligheid start een onderzoek naar de crash.

Crisis in coalitie

De kwestie rond minister Lopez-Tromp leidt eind juli tot een crisis in de coalitie. De mediation heeft niets uitgehaald en POR zegt op 24 juli het vertrouwen op in haar eigen minister. Partijleider Bikker laat premier Wever-Croes weten dat hij geen vergadering van de ministerraad zal bijwonen zolang Lopez-Tromp daar deel van uitmaakt en dat aan de Staten verzocht zal worden om het vertrouwen in de minister op te zeggen. Lopez-Tromp verklaart dat zij niet het partijbelang moet dienen, maar in lijn met het regeringsbeleid, en dat zij drukdoende is om corruptie te bestrijden. Zij keert een paar dagen later inderhaast terug uit Nederland om zich in de Staten te verdedigen, wat ze met krachtige bewoordingen doet. Wever-Croes doet in spoedberaad een lijmpoging en bereikt een wankel wapenstilstand.

Centrale Bank van Aruba verwacht sombere tijden

De Centrale Bank van Aruba (CBA) verwacht dat de economie

dit jaar krimpt met 25,4 tot 32,3 procent. Hoeveel het precies wordt, hangt af van de mate van herstel van het toerisme. De CBA publiceert in oktober de update van de economische vooruitzichten voor 2020. Daarin zit een aanzienlijke onzekerheid met betrekking tot de Covid-19-pandemie en de impact hiervan op het economisch herstel. De publieke consumptie is naar beneden bijgesteld en er wordt rekening gehouden met een trager herstel van de toeristische sector.

Lopez-Tromp moet toch weg

Minister Lopez-Tromp haalt toch het einde van de kabinetsperiode niet, zoals was afgesproken na het conflict met POR-partijgenoot en minister van Justitie Bikker. Medio oktober is het de grootste regeringspartij MEP die het vertrouwen in haar opzegt. Deze keer is een gedoogbeleid voor speervissen het twistpunt. Een bereikt compromis hierover wordt niet gesteund door Lopez-Tromp. Ze weet haar aftreden nog even uit te stellen, omdat het quorum tijdens de stemming in de Statenvergadering niet werd gehaald door het wegvloeden van een aantal Statenleden. De motie van wantrouwen was daardoor niet rechtsgeldig. „Het komt door corruptie dat ze van me af willen. Sinds mijn aantreden in januari ben ik op allerlei zaken gestuit die niet kloppen”, zegt de omstreden minister. Uiteindelijk wordt ze even later toch tot aftreden gedwongen.

Aanklacht tegen regering

Jan de Ruijter van Fundacion Nos Ta Aruba (FNTA) zoekt op 1 november de publiciteit omdat hij naar eigen zeggen niet langer kan aanzien ‘hoe deze regering Aruba leegplundert’. „Ik heb een opname waarin duidelijk wordt dat de zoon van Evelyn Wever-Croes met buitenlanders onderhandelt over het kopen van terreinen om cannabis te telen. Hij verklaart de zoon van de premier te zijn en suggereert uit naam van het kabinet te praten. Dat is corruptie.” Volgens De

Ruijter is advocatenkantoor Croes-Wever-Tsjong de spil in grootschalige fraude die Aruba veel geld kost. Vooral oud-minister Otmar Oduber moet het ontgelden als kwade genius achter onder andere het vertrek van Marisol Lopez-Tromp. Premier Wever-Croes zegt dat haar zoon rectificatie eist. Op 17 december wordt dat toegewezen, omdat niet bewezen kan worden dat de stem in de opname van de zoon van Wever-Croes is.

Oduber in staat van beschuldiging

De rechter-commissaris stelt oud-minister Otmar Oduber op 4 november in staat van beschuldiging. Oduber wordt verdacht van een serie strafbare feiten die allemaal te maken hebben met fraude en het aannemen van steekpenningen. De lijst beschuldigingen bestaat uit valsheid in geschrifte, oplichting, aannemen van steekpenningen, al dan niet handelend in strijd met zijn plicht, misbruik van functie, deelneming aan een criminele organisatie, witwassen en onverklaarbare vermogensverhoging.

Twijfels bij gegadigden voor raffinaderij

De mededeling van minister-president Evelyn Wever-Croes 8 december dat er gegadigden zijn om te investeren in de raffinaderij zaait vooral twijfel. De genoemde bedrijven lijken helemaal geen ervaring te hebben in de olie-industrie. De coalitiepartijen lopen over van enthousiasme, maar oppositiepartij AVP ziet kop noch staart in de beweringen van Wever-Croes. Quanten LNC zou 3,5 miljard dollar gaan investeren, terwijl het bedrijf nog nooit een raffinaderij heeft geëxploiteerd en gespecialiseerd is in elektriciteit, telecommunicatie en financieringen. Ook nieuwssite NoticiaCla is na wat onderzoek sceptisch over de figuren achter Quanten en hun amateuristische website. Op 15 december worden Letters of Intent getekend met de bedrijven Quanten LNC en Eagle voor renovatie en exploitatie van de installaties.

Bij een crash met de NH90-helikopter van Defensie in juli komen twee inzittenden om het leven. Het toestel wordt daarna nog drijvende gehouden met ballonnen. FOTO DEFENSIE

Dynaf
it's all about power

*Zorgen voor
toegang tot
betaalbare,
betrouwbare,
duurzame
en moderne
energie voor
iedereen*

SOLAR PROJECTS

Stats 2020

32 Projects Completed

2.700 Installed Solar Panels

1.060 kWp Installed Power

Expected Annual Results

1.590 MWh Yearly Production

1.032 Tons of CO₂ Emissions Saved

41.300 Trees Planted

400.000 Liters of Fossil Fuels Saved

1.000.000 Saved Costs in NAF

Services

- ✓ Home Backup Power Products
- ✓ 24hr Service and Maintenance
- ✓ High Quality Parts and Products
- ✓ Lease and Rental Options

+599 9 736 3299

Pletterijweg z/n, Parera

www.Dynaf.com

Ondanks alle uitdagingen in 2020 heeft Dynaf met 32 afgeronde projecten een jaarlijkse opbrengst hernieuwbare energie van 1.590 MWh gerealiseerd en 1.032 ton CO₂ bespaard op Curaçao. Oftewel 41.300 bomen geplant.

Een besparing van ANG 1.000.000,- en 400.000 liter fossiele brandstoffen. Dit is meer dan 2019.

Kansen voor iedereen. Het werken met hernieuwbare energie brengt niet alleen kansen voor Dynaf maar kunnen leiden tot directe economische voordelen voor alle eilanden.

Fossiele brandstoffen hoeven niet meer geïmporteerd te worden en een overgang naar

hernieuwbare energie kan marketingstrategieën voor duurzaam toerisme versterken, waardoor het aantal toeristen zal toenemen. Daarnaast kan een snelle toepassing van hernieuwbare energiebronnen het welzijn van eilandgemeenschappen verbeteren door verminderde lucht- en waterverontreiniging en het creëren van werkgelegenheid.

Wat 2020 ons heeft laten zien is dat alles morgen anders kan zijn. Dynaf gaat voorop en mee in de verandering die gaat komen. Als jij dat ook wilt, dan kunnen we samen de toekomst van ons allemaal versterken.

Opnieuw 365 dagen genieten!

Onze monumenten zijn uniek

Uit alle windstreken komen bezoekers naar ons eiland om ons monumentale erfgoed te bewonderen, terwijl bewoners en gebruikers van onze UNESCO Werelderfgoed binnenstad en de vele landhuizen en andere monumenten dagelijks in deze mooie panden vertoeven. Dankzij de restauratie, beheer en financiering door de samenwerkende monumentenorganisaties, kunnen wij allemaal ook in 2021 weer 365 dagen per jaar genieten van deze unieke historische gebouwen.